

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА
Відділ змісту і технологій педагогічної освіти

Головченко М.В.

РОЗВИТОК ЗМІСТУ
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ НА КОМПЕТЕНТІСНИХ
ЗАСАДАХ

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Київ – 2024

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (протокол № 6 від 30 травня 2024р.)

Рецензенти:

Баніт О. В., доктор педагогічних наук, старший дослідник (Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України),;

Комаровська О. А., доктор педагогічних наук, професор, завідувач лабораторії естетичного виховання та мистецької освіти Інституту проблем виховання НАПН України.

Розвиток змісту психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів на компетентнісних засадах: бібліографічний покажчик. Укладач: М.В. Головченко, Київ: ІПОД імені Івана Зязюна НАПН України, 2024. 108 с.

У довідковому виданні систематизовано бібліографію з проблеми змісту психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів на основі компетентнісної парадигми педагогічної освіти. Закцентовано увагу на сучасних наукових працях, у яких розкривається специфіка структурування змісту психолого-педагогічних дисциплін з урахуванням компетентнісного підходу до підготовки сучасного вчителя.

Адресовано студентам, магістрантам, викладачам закладів фахової передвищої і вищої освіти, науковцям, які досліджують проблеми теорії і практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів на різних освітніх рівнях.

© Головченко М.В., 2024.

© Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2024.

Recommended for publication by the decision of the Academic Council of the Ivan Ziaziun Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the National Academy of Sciences of Ukraine
(protocol #6 dated May 30, 2024)

Reviewers:

O. V. Banit, Doctor of Pedagogical Sciences, senior researcher (Ivan Ziaziun Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the National Academy of Sciences of Ukraine);

O. A. Komarovska, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Laboratory of Aesthetic Education and Art Education of the Institute of Educational Problems of the National Academy of Sciences of Ukraine.

Development of the content of psychological and pedagogical training of future teachers on the basis of competence: bibliographic index. Compiler: M.V. Golovchenko, Kyiv: Ivan Ziaziun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, 2024. 108 p.

The reference edition systematises the bibliography on the problem of the content of psychological and pedagogical training of future teachers based on the competency paradigm of pedagogical education. Attention is focused on modern scientific works, which reveal the specifics of structuring the content of psychological and pedagogical disciplines, taking into account the competence approach to training a modern teacher.

It is addressed to students, master's degree students, teachers of institutions of professional pre-higher and higher education, scientists who research the problems of theory and practice of psychological and pedagogical training of future teachers at various educational levels.

© *M.V. Golovchenko, 2024.*

© *Ivan Ziaziun Institute of Pedagogical
Education and Adult Education of the
National Academy of Sciences of Ukraine, 2024.*

ЗМІСТ

Передмова	5
<i>Концепції</i>	7
<i>Монографії</i>	9
<i>Дисертації</i>	17
<i>Посібники</i>	62
<i>Довідкові видання</i>	67
<i>Статті</i>	70

ПЕРЕДМОВА

У контексті визначення світовою педагогічною спільнотою компетентісно спрямованого вектору освіти як чинника якості професійної підготовки та конкурентоспроможності майбутніх фахівців особливої актуальності набувають питання формування професійної компетентності педагогів. У контексті сучасних змін у сфері педагогічної освіти, пов'язаних з входження української вищої освіти у європейський освітній простір, актуалізується проблема підвищення якості підготовки вчителів саме на компетентнісних засадах. Якісні зрушення у підготовці сучасного вчителя передбачають утвердження компетентісної парадигми у педагогічній освіті, що в умовах українських реалій набуло законодавчо-нормативного врегулювання: затверджено більшість стандартів вищої освіти галузі 01 Освіта / педагогіка, Професійний стандарт за професіями «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024), Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти (2021).

У сучасному педагогічному дискурсі проблеми змісту психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів розглядається у контексті проблем теорії і практики педагогічної освіти. У працях сучасних дослідників проблеми змісту професійної підготовки майбутніх педагогів розглядаються у контексті: обґрунтування концептуальних засад педагогічної освіти (С. Гончаренко, О. Дубасенюк, І. Зязюн, В. Кремень, О. Кучерявий, Н. Ничкало та ін.); визначення пріоритетів розвитку педагогічної освіти у контексті євроінтеграції (Н. Авшенюк, Н. Лазаренко, В. Луговий, Л. Лук'янова, О. Половенко, Г. Сотська та ін.); дослідження проблем оновлення змісту, форм і методів підготовки майбутніх учителів (М. Вовк, О. Семенов, М. Солдатенко, Л. Хомич); аналіз можливостей формальної, неформальної та інформальної освіти у підготовці вчителя (О. Аніщенко, В. Сидоренко, Т. Сорочан та ін.), дослідження компетентнісних основ педагогічної освіти (О. Дубасенюк, С. Сисоєва,

Л. Хоружа та ін.); вивчення зарубіжного досвіду підготовки вчителів (К. Котун, Н. Постригач, Л. Пуховська, Ж. Таланова та ін.).

Студіювання наукових, навчально-методичних праць дозволило констатувати, що в сучасній педагогічній теорії й освітній практиці виникла потреба систематизації бібліографії з проблеми змісту психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів на компетентнісних засадах.

У представленому виданні представлено бібліографію з проблеми змісту психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів за 2017 – 2024 рр. Показчик містить інформацію про довідкові видання; концепції; монографії; дисертації; статті у фахових виданнях.

Переконані, що систематизація бібліографії з означеної проблеми дозволить дослідникам-початківцям, педагогам, досвідченим викладачам на основі вагомих напрацювань сучасників здійснювати оновлення змісту психолого-педагогічних дисциплін, проєктувати змістовий контент цих важливих освітніх компонентів з проєкцією на необхідні компетентності, які мають формуватися у майбутніх педагогів на компетентнісних засадах.

Концепції

Концепція розвитку педагогічної освіти. (2018). Затверджено наказом МОН України № 776 від 16.07.2018 р.

URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5b7/bb2/dcc/5b7bb2dcc424a809787929.pdf>

У виданні обґрунтовано важливість педагогічної професії, а також зазначено, що у змісті формальної шкільної та вищої освіти все більша увага надається розвитку загальних (універсальних, ключових, soft, transversal) компетентностей. Наголошується на необхідності розвитку вмінь вчитися впродовж життя.

Програма реалізації Концепції розвитку педагогічної освіти у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди. (2021). Авт. кол.: Боярська-Хоменко А.В., Ворожбіт Горбатюк В.В., Довженко Т.О., Доценко Т.О., Зеленська Л.Д., Казачинер О.С., Олефіренко Н.В., Рибалко Л.С., Ушмарова В.В. Харків. С. 27.

URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Piojenn/Programa_realisazii_konceptz_rosvytku.pdf

Програма розрахована на розвиток якісної прозорої педагогічної освіти, утвердження високого соціального статусу педагогічної професії, підготовку вчителя нової генерації в університеті. Має на меті сприяння підготовці педагога нової генерації, поліфункціонала, фахівця-предметника, дослідника на основі національних надбань світового значення та усталених європейських цінностей, актуальних освітніх трендів – виховання наукової інтелектуальної еліти в умовах глобалізації і глокалізації, компетентнісний підхід в програмах підготовки конкурентоспроможного фахівця, ціннісний підхід у творенні технологічно насиченого освітнього контенту, трансформація управлінських ресурсів створення умов для вироблення і втілення індивідуальної освітньої

траєкторії особистості у безбар'єрному здоров'язбережувальному психологічно безпечному середовищі Університету.

Верітова, О.С. (2019). Концепція розвитку емоційного інтелекту майбутнього педагога вищої школи. 6 с.

URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2019/63/part_2/12.pdf

Автором розроблено концепцію розвитку емоційного інтелекту майбутніх педагогів закладів вищої освіти, що містить три концепти: теоретико-методологічний, психолого-педагогічний та методичний, а також конкретизацію концепції у вигляді провідної ідеї дослідження. Теоретико-методологічний концепт складають загальні принципи пізнання (детермінізму, відповідності та доповняльності) та категоріальний апарат науки загалом, зокрема філософські положення про діяльність як спосіб людського буття, про особистість як суб'єкта діяльності й взаємовідносин, філософські положення щодо мислення й інтелекту та його розвитку, системний підхід у його застосуванні до професійної підготовки майбутнього педагога вищої школи, моделювання процесу розвитку емоційного інтелекту. Психолого-педагогічний концепт містить психолого-педагогічні концепції навчання, основні положення яких стосуються розвитку емоційного інтелекту майбутніх педагогів вищої школи: концепція методів навчання, діяльнісний, компетентнісний, контекстний, акмеологічний підходи. Методичний концепт складають форми, методи, засоби та технології, що застосовуються у процесі розвитку емоційного інтелекту майбутніх педагогів вищої школи, методи дослідження, а також методи оцінювання рівнів розвитку їхнього емоційного інтелекту.

Монографії

Авшенюк, Н., Десятов, Т., Дяченко, Л., Постригач, Н., Пуховська, Л., Сулима, О. (2014). Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у

зарубіжних країнах: теорія і практика: Київ: ІООД імені Івана Зязюна НАПН України. 280 с.

URL: <http://surl.li/jpdtjp>

У монографії колективу відділу порівняльної професійної педагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України представлено результати цілісного наукового аналізу теоретичних основ та особливостей практико-орієнтованих підходів до імплементації компетентнісного підходу у підготовку і подальший розвиток педагогів для навчальних закладів різних рівнів освіти у зарубіжних країнах. Виявлено й проаналізовано ключові тенденції запровадження компетентнісного підходу до педагогічної освіти у зарубіжних країнах; розроблено концепції щодо формування професійних стандартів педагогічної освіти на основі компетентностей, а також розвитку громадянської компетентності майбутніх педагогів в умовах ВНЗ; представлено методики формування професійних стандартів на основі компетентнісного підходу, що передбачає розробку модульних програм, заснованих на діяльнісно-орієнтованих технологіях, а також оцінювання професійної компетентності за модульними програмами. Обґрунтовано перспективні напрями удосконалення вітчизняної системи неперервної педагогічної освіти у зв'язку із запровадженням компетентнісно-кваліфікаційних вимірів до побудови змісту освіти в умовах входження України до європейського освітнього й наукового простору.

Бекірова, А. (2019) Методологія, теорія та методика формування професійної суб'єктності майбутніх вчителів початкових класів: Київ: ІООД імені Івана Зязюна НАПН України. 410 с.

У монографії дається розв'язання широкого спектра методологічних, теоретичних і методичних проблем, які стосуються формування професійної суб'єктності вчителів початкових класів у системі вищої педагогічної освіти до педагогічної діяльності, а її формування у закладах вищої педагогічної освіти

обґрунтовується з позиції системного, аксіологічного, контекстного, суб'єктно-діяльнісного та компетентнісного підходів.

Обґрунтовується професійно-педагогічна підготовка вчителів початкових класів у контексті формування їхньої професійної суб'єктності, визначаються концептуальні, психолого-педагогічні, методичні та емпіричні основи, концепція та комплексна методика її формування, конкретизуються цілі, завдання, принципи, зміст і етапи.

Монографія призначається для наукових і науково-педагогічних працівників, які досліджують проблему суб'єктності й професійної суб'єктності вчителів початкових класів та інших категорій педагогів, для аспірантів і студентів закладів вищої педагогічної освіти.

Буйницька, О. (2021). Система педагогічного проєктування інформаційно-освітнього середовища для здійснення підготовки майбутніх соціальних педагогів. The system of pedagogical design of information and educational environment for the training of future social educators: НАПН України. 569 с.

URL:<http://lib.iitta.gov.ua/729269/>

Монографію присвячено основним питанням створення та розвитку відкритого інформаційно-освітнього середовища підготовки майбутніх соціальних педагогів. Розглянуто шляхи використання відкритого інформаційно-освітнього середовища в умовах змішаного та дистанційного навчання, його вплив на якість освітнього процесу та підготовку майбутніх фахівців в умовах цифрової трансформації вищої освіти. Для науковців, викладачів і здобувачів закладів вищої освіти, фахівців у галузі соціальної роботи, діяльність яких пов'язана з використанням цифрових інструментів та сервісів для забезпечення ефективної співпраці у сучасному цифровому суспільстві.

Гуржій, А., Гуревич, Р., Коношевський, Л., (2015). Формування професійної компетентності майбутніх учителів трудового навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій: Київ-Вінниця. 464 с.

У монографії розкрито теоретичні основи формування професійної компетентності майбутніх вчителів трудового навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Аналізуються засоби інформаційно-комунікаційних технологій для навчальної і самостійної роботи студентів. Охарактеризовано практичну діяльність педагогів і студентів із метою формування та розвитку професійної компетентності майбутніх педагогів. Описано застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх учителів трудового навчання.

Книга корисна викладачам педагогічних університетів, науковцям, які ведуть пошук шляхів поліпшення підготовки вчителів, докторантам, аспірантам, магістрантам, керівникам навчальних закладів.

Гузій, Н.В. (Ред.). (2018). Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти: Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 516 с.

URL:<http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/18835/Dydascalogichna%20osvi>

Коллективна монографія висвітлює результати проведеного наукового дослідження на тему «Акмеологічні засади професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів», відповідно до чого було розроблено цілісну багатогранну концепцію акмеологізації на різних етапах педагогічної освіти в єдності фундаментальних та прикладних аспектів. Зокрема окремі розділи монографії висвітлюють розвиток професіоналізму педагогічного персоналу в умовах формальної і неформальної післядипломної освіти. Монографію адресовано науковцям і викладачам, аспірантам і студентам магістратури, управлінським структурам і громадським інституціям.

Зязюн, І., Лавріненко, О., Солдатенко, М., Семенов, О., Пономаревський, С., Іванова, Т., Боровік, О., Грищенко, Ю., Тринус, О., Падалка, О. (2015). Розвиток і саморозвиток педагогічної майстерності майбутніх вчителів: Київ: ШООД імені Івана Зязюна НАПН України. 340 с.

URL: <http://surl.li/oosyqq>

У монографії досліджуються теоретико-методологічні та практичні аспекти розвитку і саморозвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів у вищих педагогічних навчальних закладах і молодих спеціалістів у загальноосвітніх школах в умовах інформаційно-технологічного суспільства та неперервності освіти. Особлива увага приділяється саморозвитку, самоорганізації особистості вчителя, його професійному зростанню. Монографія призначена для студентів, аспірантів, вчителів, викладачів професійних навчальних закладів.

Іванова, В. (2020). Підготовка фахівців дошкільної освіти в університетах Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії: теорія і практика. Івано-Франківськ. 413 с.

У монографії обґрунтовано теоретичні засади підготовки фахівців дошкільної освіти в Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії. Схарактеризовано систему управління педагогічною освітою, викладено підходи до підготовки фахівців, проаналізовано теоретико-методичну підготовку фахівців дошкільної освіти, досліджено професійний розвиток фахівців дошкільної освіти в Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії. З'ясовано принципи, форми й методи підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до професійної діяльності.

Працю адресовано студентам і магістрантам університетів, науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти, слухачам інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Кучай, О. (2015). Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів засобами мультимедійних технологій у вищих навчальних закладах Польщі. Черкаси. 362 с .

У монографії висвітлено проблеми теоретичної і методичної підготовки вчителів початкових класів засобами мультимедійних технологій у вищих навчальних закладах Польщі. Обґрунтовано концептуальні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів засобами мультимедійних технологій. Розкрито особливості використання мультимедійних технологій у підготовці фахівців педагогічної галузі. З'ясовано особливості професійної підготовки вчителів початкових класів у Польщі. Схарактеризовано інноваційні підходи до підвищення кваліфікації вчителів початкової школи в системі післядипломної освіти Польщі. Обґрунтовано можливості використання прогресивних ідей польського досвіду підготовки вчителів початкової школи в Україні.

Монографія може бути корисною науково-педагогічним працівникам і студентам вищих навчальних закладів педагогічного профілю, слухачам інститутів післядипломної освіти педагогічних працівників, широкому загалу педагогів, усім, хто цікавиться проблемами компаративної педагогіки.

Ничкало, Н., Лук'янова, Л., Філіпчук, Г., Комаровська, О. та ін. (2023). Розвиток сучасної мистецько-педагогічної освіти: національний і європейський контекст. Сучава. 517 с.

URL:<https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox/FMfcgzGxSlPVspBsZhJtzkKGqhQMWBzk?projector=1&messagePartId=0.2>

У колективній монографії «Розвиток сучасної мистецько-педагогічної освіти: національний і європейський контекст» представлено досвід й інновації у сфері підготовки педагогів мистецького фаху, результати наукових досліджень з проблем теорії і практики мистецько-педагогічної освіти в Україні і зарубіжжі з урахуванням євроінтеграційних процесів. Висвітлено теоретичний й історичний дискурс проблеми розвитку мистецько-педагогічної освіти в Україні і зарубіжних країнах, а також представлено національний та європейський досвід упровадження інновацій у підготовку сучасного педагога. Монографічне видання буде корисним для викладачів закладів вищої педагогічної освіти, зокрема для викладачів мистецьких факультетів та інститутів, учителів закладів позашкільної мистецької освіти, науковців, які досліджують український і зарубіжний досвід підготовки сучасного вчителя, всіх, хто цікавиться проблемами теорії і практики мистецько-педагогічної освіти.

Огієнко, О., Калюжна, Т., Мільто, Л., Радченко, Ю., Котун, К. (2016). Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика. Київ, 258 с.

URL: <http://surl.li/ptmuyi>

У колективній монографії викладено теоретико-методологічні, психологічні, аксіологічні засади формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності; запропоновано модель формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності; окреслено педагогічні умови її ефективності. Монографія призначена для викладачів і студентів вищих навчальних закладів, різних рівні акредитації, всім хто цікавиться проблемами педагогічної освіти.

Султанова, Л. (2018). Полікультурна освіта майбутнього викладача закладу вищої освіти: теоретичні аспекти. Івано-Франківськ: Ярина. 352 с.

У монографії схарактеризовано сутнісні ознаки базових понять дослідження, обґрунтовано методологічні засади полікультурної освіти майбутнього викладача закладу вищої освіти, проаналізовано зарубіжний та вітчизняний досвід полікультурної освіти, обґрунтовано концептуальні положення формування полікультурної компетентності майбутнього викладача закладу вищої освіти та визначено методичні засади полікультурної освіти.

Монографію адресовано викладачам вищих закладів освіти, науковцям, здобувачам другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та іншим особам, які навчаються у вищих закладах освіти, а також фахівцям з питань полікультурної освіти.

Товканець, Г. (та ін.) (2019). Учитель: виміри професійного становлення і міжнародної освіти: Мукачево: Редакційно-видавничий центр МДУ. 342 с.

У монографії представлено результати науково-дослідницької діяльності авторського колективу щодо ролі вчителя у соціумі та педагогічної професії в європейському і міжнародному соціально-економічному просторі. Зосереджено увагу на особливостях підготовки вчителя в умовах європейської інтеграції, пріоритетах особистісно-професійного розвитку педагога.

Адресується фахівцям, які займаються науковою і професійно-педагогічною діяльністю з означеної проблеми у вищій школі, докторантам, аспірантам та студентам педагогічних спеціальностей, усім, хто цікавиться сучасними проблемами розвитку педагогічної освіти і професійної підготовки.

Цюняк, О. (2021). Професійна підготовка майбутніх вчителів початкових класів в умовах цифрової трансформації освіти. 316 с.

У монографії схарактеризовано сутнісні ознаки базових понять дослідження у вимірі дефінітивного аналізу, обґрунтовано теоретико-

методологічні, концептуальні та методичні засади професійної підготовки майбутніх вчителів початкових класів в умовах цифрової трансформації освіти. Проаналізовано нормативно-правову базу підготовки в Україні та за кордоном, висвітлено сучасний стан професійної підготовки здобувачів вищої освіти. Визначено освітні можливості онлайн-сервісів, соціальних мереж у формуванні цифрової компетентності та готовності майбутніх педагогів до застосування цифрових технологій у професійній діяльності.

Монографію адресовано викладачам закладів вищої освіти, закладів фахової передвищої освіти, науковцям, здобувачам вищої освіти, здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти, учителям, освітянам.

Яницька-Панек, Т. (2016). Теорія і практика підготовки вчителів до інтегрованого навчання в І-ІІІ класах початкової школи у Польщі: Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова. 301 с.

Монографія присвячена теоретичній і практичній підготовці вчителів до здійснення інтегрованої початкової (І-ІІІ класи) освіти у контексті реформування системи освіти у Польщі. У праці узагальнено результати науково-педагогічної діяльності автора, а також проведених досліджень. Додатковим обґрунтуванням викладених ідей і принципів стали думки і положення, висловлені вчителями, науковцями на конференціях, наукових семінарах та опубліковані у педагогічній літературі.

Монографія адресується вчителям І-ІІІ класів, кандидатам вчителів, студентам, які оволодівають дошкільною педагогікою і педагогікою початкової школи, викладачам педагогічних університетів, інститутів і коледжів, працівникам закладів підвищення кваліфікації, методистам.

Дисертації

Ачкан, В. В. (2019). Формування готовності майбутнього вчителя математики до інноваційної педагогічної діяльності у процесі вивчення дисциплін методичної підготовки: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.02 – теорія і методика навчання (з галузей знань); Бердянський державний педагогічний університет. Бердянськ, 515 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

У дисертації здійснено теоретико-методологічне узагальнення і запропоновано нове вирішення наукової проблеми формування готовності майбутнього вчителя математики до інноваційної педагогічної діяльності. У роботі науково обґрунтовано і побудовано концепцію формування готовності майбутнього вчителя математики до інноваційної педагогічної діяльності у процесі вивчення дисциплін методичної підготовки та розроблено відповідну методичну систему. На основі визначених концептуальних засад побудовано модель формування готовності майбутнього вчителя математики до інноваційної педагогічної діяльності у процесі вивчення дисциплін методичної підготовки, яка містить чотири складові. Цільова складова включає в себе тенденції у підготовці вчителя математики в Україні в контексті інноваційних процесів в освіті, на основі яких виокремлено основні завдання вдосконалення процесу підготовки майбутнього вчителя математики та сформульовано мету побудови моделі. Теоретико-методологічна складова визначає закономірності та принципи формування готовності майбутнього вчителя математики до інноваційної педагогічної діяльності, містить провідні ідеї концепції та відображає компоненти готовності до інноваційної педагогічної діяльності. Змістовно-технологічна складова відображає три основні етапи, зміст, методи, форми та засоби навчання, форми діяльності студентів у процесі формування готовності до інноваційної педагогічної діяльності. Оцінювальна-результатна складова визначає критерії, показники та рівні сформованості кожного із

компонентів готовності майбутнього вчителя математики до інноваційної педагогічної діяльності.

Бабенко, В. В. (2019). Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури у процесі навчання стилістики: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 – теорія і методика навчання: Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ. 244 с.

Дисертаційна робота присвячена проблемі формування комунікативної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури у процесі навчання стилістики. Проаналізовано зміст понять «компетенція», «компетентність» та уточнене змістовне наповнення терміну «комунікативна компетентність майбутнього вчителя». Проаналізовано навчально-методичного забезпечення, розроблено критерії, показники та визначені рівні сформованості комунікативної компетентності майбутніх учителів-словесників. Створено спеціальну методичку формування комунікативної компетентності майбутніх вчителів української мови і літератури, розроблена експериментальна програма, створена система вправ і завдань.

Барда, С. І. (2021). Підготовка майбутніх учителів початкової школи до реалізації синергетичного підходу в процесі педагогічної взаємодії : дис. ... д-р філософії: 013 Початкова освіта: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. Полтава. 329 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

У дисертації досліджено проблему підготовки майбутніх учителів початкової школи до реалізації синергетичного підходу в процесі педагогічної взаємодії. Здійснено її аналіз у педагогічній теорії та практиці. Визначено компоненти, критерії, показники та рівні готовності майбутніх учителів

початкової школи до реалізації синергетичного підходу в процесі педагогічної взаємодії, змодельовано та описано авторську структурно-функціональну модель, доведено її ефективність. Розкрито сутність педагогічної системи; визначено її структурні (мета педагогічної діяльності, навчальна та наукова інформація, засоби педагогічної комунікації, способи педагогічного впливу, здобувачі освіти, педагог) та функціональні (гностичний, проєктувальний, конструктивний, комунікативний, організаційний) компоненти.

Безлюдна, В. В. (2018). Теорія і практика професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах України (1948–2016 рр.): дис. ... доктора пед. наук: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань. 520 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

У дисертації вперше системно проаналізовано теорію і практику професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах України (1948–2016 рр.). На основі аналізу наукових праць, архівних матеріалів, періодичних видань обґрунтовано теоретико-практичні аспекти розвитку професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах України 1948–2016 рр. з огляду на соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-культурні чинники. Розкрито організаційно-методичні засади (зміст, засоби, методи, форми) професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах. Виявлено особливості та тенденції розвитку теорії і практики професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови у вищих педагогічних навчальних закладах України у заявленій період. Відповідно до виокремлених історичних періодів визначено нормативно-правові засади, зміст, напрями, тенденції та чинники розвитку професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у ВПНЗ 1948–

2016 рр. Окреслено перспективні напрями вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах України.

Беляєв, С. Б. (2019). Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів до розроблення та використання педагогічних технологій: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Українська інженерно-педагогічна академія. Харків. 577 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Дисертацію присвячено проблемі підвищення якості професійної підготовки майбутніх учителів до розроблення та використання педагогічних технологій. У межах дослідження теоретично обґрунтовано та розроблено методичну систему (цілі, зміст, методи, засоби) професійної підготовки майбутніх учителів до розроблення та використання педагогічних технологій на основі неперервної трьох етапної системної змістовно-процедурної інтеграції системного, компетентнісного та технологічного підходів, яка передбачає: вивчення можливостей методологічних підходів у вирішенні проблеми забезпечення професійної підготовки; розроблення змісту компонентів системи професійної підготовки; розроблення технологічних алгоритмів реалізації змісту професійної підготовки та засобів оцінювання якості результатів. Експериментальною перевіркою підтверджено дієвість розробленої методичної системи.

Беляєва, К. Ю. (2017) Підготовка майбутніх соціальних педагогів до соціально-педагогічного супроводу обдарованих школярів.: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 192 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Уперше обґрунтовано й експериментально перевірено технологію підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціально-педагогічного супроводу обдарованих школярів, яка передбачає поглиблення професійно-навчальної мотивації студентів, розвиток їхньої емоційно-почуттєвої сфери, формування в них професійно-фасилітаційної позиції; усвідомлення майбутніми соціальними педагогами значущості підготовки до соціально-педагогічного супроводу обдарованих школярів, оволодіння студентами необхідними знаннями для його здійснення; розвиток педагогічного мислення; опанування майбутніми соціальними педагогами вміннями та набуття досвіду здійснення соціально-педагогічного супроводу обдарованих школярів, що реалізується за організаційно-підготовчим, мотиваційно-почуттєвим, когнітивно-світоглядним, процесуально-досвідним, рефлексивно-корегувальним етапами. Уточнено суть поняття «соціально-педагогічний супровід обдарованих школярів» як виду соціально-педагогічної підтримки таких учнів.

Бігун, О. М. (2020). Педагогічна підготовка майбутніх учителів середніх шкіл у коледжах Великої Британії: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Переяслав-Хмельницький. 235 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Дослідження присвячене актуальній проблемі педагогічної підготовки майбутніх учителів середніх шкіл у коледжах Великої Британії з перспективою розвитку вітчизняної фахової передвищої освіти, удосконалення її змісту, форм, методів, інноваційних педагогічних технологій. Здійснено аналіз сучасних підходів до професійного становлення майбутніх учителів середніх шкіл. Окреслені основні компоненти педагогічної підготовки майбутніх учителів

середніх шкіл: методологічний, змістовий, процесуальний, організаційний, технічний і практичний. Проаналізовано когнітивний, праксеологічний та аксіологічний складники педагогічної підготовки. Обґрунтовано ефективні методологічні підходи до педагогічної підготовки майбутніх учителів. З'ясовано, що структура педагогічної підготовки майбутніх учителів середніх шкіл Великої Британії складається з трьох основних компонентів, серед них: методика навчання фахового предмета, професійні знання й школознавство, педагогічна практика. Розроблена модель педагогічної підготовки майбутніх учителів у національних коледжах з урахуванням британського досвіду.

Білянська, М. М. (2018). Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів біології до еколого-педагогічної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут вищої освіти НАПН України. Київ. 620 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

У дисертаційному дослідженні здійснено теоретичне узагальнення нових підходів до вирішення актуальної проблеми професійної підготовки майбутніх учителів біології шляхом обґрунтування теоретичних засад формування їхньої готовності до еколого-педагогічної діяльності, розроблення й експериментальної перевірки відповідної методичної системи, що включає мету, завдання, зміст, методи та методичні прийоми, засоби і форми навчання, форми і види контролю. Визначено сутність та структуру готовності майбутніх учителів біології до еколого-педагогічної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах, компонентами якої є мотиваційний, ціннісний, змістовий, діяльнісний, емоційно-вольовий. Розроблено й упроваджено в підготовку майбутніх учителів біології навчально-методичний комплект із дисциплін: «Організація еколого-педагогічної діяльності», «Технології екологічної освіти і виховання», «Методика навчання екології».

Братанич, А. А. (2019). Методичні основи особистісно орієнтованої інформатичної підготовки майбутніх учителів технологій у педагогічному університеті: дис. ... кан. пед. наук: 13.00.02 – теорія і методика навчання (з галузей знань); Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ. 288 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

У дослідженні проаналізовано сучасні підходи до інформатичної підготовки майбутніх учителів технологій та окреслено шляхи підвищення її ефективності на основі застосування особистісно орієнтованого навчання інформатичних дисциплін. Запропоновано особистісно орієнтована структура діяльності майбутнього вчителя технологій, до складу якої, поряд з усталеними видами діяльності, внесені також компоненти структури його особистості. Створено форми, методи та засоби інформатичної підготовки майбутніх учителів технологій із застосуванням особистісно орієнтованого середовища електронних навчально-методичних комплексів, визначено зміст і структуру інформатичної підготовки студентів. Сформульовано й описано основні методи використання електронних навчально-методичних комплексів у особистісно орієнтованому навчанні інформатичних дисциплін, обґрунтовано методологічні підходи та організаційно-педагогічні умови ефективного впровадження електронних навчально-методичних комплексів у процес особистісно орієнтованої інформатичної підготовки учителів технологій. Розроблено особистісно орієнтовану методикау навчання інформатичних дисциплін майбутніх учителів технологій із застосуванням електронних навчально-методичних комплексів.

Броннікова, В. Б. (2018). Формування готовності майбутнього педагога професійної школи до організації самостійної роботи учнів: дис.

... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. Київ. 313 с.

URL:http://ipood.com.ua/data/avtoreferaty_i_dysertatsii/2018/Bronnikova_avtoref_pas.pdf

У дисертації досліджено проблему формування готовності майбутнього педагога професійної школи до організації самостійної роботи учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Розроблено та експериментально перевірено модель та обґрунтовано педагогічні умови формування готовності майбутнього педагога професійної школи до організації самостійної роботи учнів ЗП(ПТ)О. Розроблено та впроваджено в освітній процес закладів вищої педагогічної освіти спецкурс «Організація самостійної роботи» для підготовки та підвищення кваліфікації педагогів професійної школи, методичні рекомендації «Організація самостійної роботи учнів професійно-технічних навчальних закладів» для забезпечення формування готовності майбутнього педагога професійної школи до організації самостійної роботи учнів ЗП(ПТ)О.

Бузенко, І. Л. (2018). Формування еколого-валеологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи в процесі професійної підготовки у педагогічних коледжах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця. 246 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Дисертацію присвячено актуальній проблемі формування еколого-валеологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи в процесі професійної підготовки в педагогічних коледжах. У роботі розкрито сутність еколого-валеологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи, визначено критерії, показники, рівні сформованості досліджуваної якості. Теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови, що позитивно впливають на формування еколого-

валеологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи та методикау їх реалізації за етапами: спонукально-підготовчим, теоретико-накопичувальним, творчо-практичним, оцінювально-результативним. Розроблено та перевірено модель формування еколого-валеологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Бутенко, Л. Л. (2021). Методологізація загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів та науково-педагогічних працівників в умовах трирівневої системи вищої освіти: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Старобільськ. 418 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Обґрунтовано теоретичні та методичні засади методологізації загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів та науково-педагогічних працівників в умовах трирівневої системи вищої освіти, розроблено модель процесу методологізації загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів та науково-педагогічних працівників в умовах трирівневої системи вищої освіти; результати: розроблено навчально-методичний комплекс «Педагогіка» для рівня бакалаврату, адаптаційний/компенсаторний модуль для магістрантів та аспірантів педагогічних спеціальностей; навчально-методичний супровід використання технологій методологізації; галузь – теорія і методика професійної освіти.

Вернигора, О. Л. (2020). Формування лінгвокраїнознавчої компетентності майбутніх учителів української мови і літератури у процесі вивчення фахових дисциплін: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 306 с.

URL: <http://ipood.com.ua/e-library/repozitariy-disertaciy/disertaciy-ni-materiali-2020/>

У дисертації здійснено теоретичне розроблення і експериментальну перевірку моделі формування лінгвокраїнознавчої компетентності майбутніх учителів української мови і літератури у процесі вивчення фахових дисциплін та обґрунтовано педагогічні умови її реалізації. З'ясовано, що ціннісний потенціал лінгвокраїнознавства в підготовці майбутніх учителів української мови і літератури полягає у використанні міждисциплінарних зв'язків із суміжними науками, структуруванні змісту фахової підготовки на основі інтеграції досягнень культурологічних, філологічних, українознавчих дисциплін, у вивченні відповідних реалій з урахуванням територіальної і соціальної диференціації, збагаченні форм і методів фахових практик.

Гасанова, А. С. (2021). Підготовка майбутніх учителів початкової школи до використання засобів педагогічної бібліотерапії у професійній діяльності: дис. ... доктора філософії: 015 Професійна освіта; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. Полтава. 457 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

У дисертації досліджено проблему підготовки майбутніх учителів початкової школи до використання засобів педагогічної бібліотерапії у професійній діяльності. Здійснено її аналіз у педагогічній теорії та практиці. Висвітлено історико-ретроспективний аналіз становлення й розвитку педагогічної бібліотерапії; проаналізовано психолого-педагогічний потенціал засобів педагогічної бібліотерапії у професійній діяльності педагогів початкової школи; вивчено сучасний стан підготовки студентів до використання засобів педагогічної бібліотерапії у професійній діяльності. Обґрунтовано та схарактеризовано складники структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до використання засобів педагогічної бібліотерапії у професійній діяльності; висвітлено педагогічні умови успішної реалізації репрезентованої моделі. Репрезентовано організацію та хід

педагогічного експерименту; доведено ефективність упровадження розробленої моделі професійно-педагогічної підготовки та педагогічних умов її успішної реалізації; представлено інтерпретацію результатів експериментального дослідження.

Гатеж, Н. В. (2019). Підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва до виховання естетичної культури учнів закладу загальної середньої освіти: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 353 с.

URL: <http://ipood.com.ua/e-library/repozitariy-disertacij/disertacijni-materiali-2019/>

У дисертації вперше здійснено цілісний аналіз проблеми підготовки майбутнього вчителя образотворчого мистецтва до виховання естетичної культури учнів у педагогічній теорії та практиці. Визначено структуру, теоретично обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до виховання естетичної культури учнів, розроблено етапи їх реалізації. Розроблено навчально-методичне забезпечення підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до виховання естетичної культури школярів у процесі практичної підготовки.

Гляненко, К. А. (2017). Педагогічні технології формування комунікативної компетентності майбутніх учителів філологічних спеціальностей у процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Кіровоградська льотна академія Національного авіаційного університету. Кіровоград, 253 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Дисертаційна робота присвячена актуальній проблемі педагогіки вищої школи та професійній підготовці вчителів філологічних спеціальностей. Уточнено сутність понять «компетенція», «компетентність», «комунікативна

компетентність». Сформульовано авторське розуміння поняття "комунікативна компетентність майбутніх учителів філологічних спеціальностей». Досліджено структуру комунікативної компетентності. Визначено компоненти, критерії та рівні сформованості комунікативної компетентності майбутніх учителів філологічних спеціальностей. Визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови.

Годлевська, К. В. (2017). Професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів у коледжах та університетах Угорщини: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 322 с.

URL: <http://ipood.com.ua/e-library/repozitariy-disertacij/disertaciyuni-materiali-2017/>

У дисертації простежено генезу та розкрито теоретичні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів в Угорщині. З'ясовано особливості організації, змісту, форм та методів цієї підготовки в коледжах та університетах Угорщини та виявлено її перспективні напрями розвитку. Визначено спільні й відмінні риси у професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів в Угорщині й Україні, окреслено можливості творчого використання прогресивних ідей угорського досвіду в системі педагогічної освіти України на законодавчому, організаційно-педагогічному і змістовно-процесуальному рівнях.

Гомеля, Н. С. (2015). Особистісний підхід у психолого-педагогічній підготовці майбутнього педагога професійного навчання: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 321 с.

У дисертації доведено значення особистісної готовності майбутніх педагогів професійного навчання як мети і результату цієї підготовки. Розроблено та експериментально перевірено ефективність авторської моделі психологопедагогічної підготовки студентів професійно-педагогічних навчальних закладів. Створено і впроваджено у навчально-виховний процес професійно-педагогічних навчальних закладів навчально-методичний комплекс для забезпечення особистісноорієнтованої підготовки студентів.

Горохова, Т. О. (2018). Формування граматичної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури на засадах текстоцентричного підходу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 – теорія і методика навчання; Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 257 с.

Робота є теоретико-експериментальним дослідження проблеми формування граматичної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури на засадах текстоцентричного підходу. Досліджено тенденції розвитку методики навчання граматики в закладах освіти; обґрунтовано психолого-педагогічні основи формування граматичної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури на засадах текстоцентричного підходу; уточнено змістове наповнення понять «граматична компетентність майбутнього вчителів української мови і літератури», «текстоцентричний підхід до навчання граматики майбутніх учителів української мови і літератури»; запропоновано систему вправ і завдань для формування граматичної компетентності майбутніх вчителів; розроблено методику формування граматичної компетентності майбутнього вчителя. Результати експерименту підтвердили ефективність запропонованої методики формування

граматичної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури.

Діхнич, К. В. (2021). Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи у процесі педагогічної практики: дис. ... доктора філософії: 011 Освітні педагогічні науки; Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. Суми. 368 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

У дисертації на основі аналізу теорії та вивчення емпіричного досвіду здійснено узагальнення і практичне розв'язання проблеми професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи у процесі педагогічної практики й обґрунтовано доцільність упровадження моделі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи у процесі педагогічної практики. З'ясовано основні вимоги до професійної підготовки та професійної діяльності вчителя початкової школи в умовах реалізації стратегічних завдань реформування загальної середньої освіти, всебічного розвитку і наскрізних умінь молодших школярів. Виявлено найбільш значущі ідеї для професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи у процесі педагогічної практики. Удосконалення підготовки на засадах європейських критеріїв і стандартів, забезпечення якості освітньої діяльності, створення освітньо-комунікативного середовища в закладах вищої педагогічної та загальної середньої освіти, педагогічне партнерство і наставництво, розроблення та проєктування нових технологій організації освітнього процесу, упровадження в освітній процес цінностей академічної доброчесності, інфомедійної грамотності.

Драгієва, Л. В. (2017). Педагогічні умови формування творчого потенціалу майбутнього викладача технологій у процесі магістерської

підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти; Ізмаїльський державний гуманітарний університет. Ізмаїл, 216 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Обґрунтовано педагогічні умови формування творчого потенціалу майбутнього викладача технологій у процесі магістерської підготовки; розроблено та експериментально перевірено ефективність моделі реалізації педагогічних умов формування творчого потенціалу майбутнього викладача технологій у процесі магістерської підготовки; встановлені критерії, показники вияву та рівні сформованості творчого потенціалу майбутнього викладача технологій; уточнено педагогічну сутність творчого потенціалу майбутнього викладача технологій. Подальшого розвитку дістали положення теорії творчої діяльності й теоретико-методичні засади професійної підготовки викладача технологій у магістратурі.

Дудник, О. М. (2019). Система педагогічних задач контекстної спрямованості у професійній підготовці майбутнього вчителя початкових класів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти; Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Старобільськ. 323 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Обґрунтовано та розроблено систему педагогічних задач контекстної спрямованості як цілісну, ієрархічну, упорядковану сукупність педагогічних задач контекстної спрямованості, результативно-цільовою основою якої є формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи як єдності мотиваційно-ціннісного, когнітивного, операційно-діяльнісного та рефлексивного компонентів; виокремлено критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи; результати: розроблено програму та навчально-методичне забезпечення спецкурсу «Теорія та методика розв'язання педагогічних задач

контекстної спрямованості» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта; банк педагогічних задач контекстної спрямованості, що може бути використаний у процесі викладання фахових дисциплін та дисциплін методичного циклу; алгоритм розв'язання педагогічних задач контекстної спрямованості та методичний супровід його практичної реалізації; діагностичний інструментарій щодо визначення рівня сформованості професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи; галузь – теорія і методика професійної освіти.

Ду, Ханьфен (2019). Методика формування психолого-педагогічної готовності майбутнього вчителя музики до диригентської діяльності та керівництва дитячим інструментальним ансамблем: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 – теорія і методика навчання: Державний заклад Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського. Одеса. 227 с.

Дисертація є комплексним дослідження у галузі теорії і методики музичного навчання, що присвячене процесу формування психолого-педагогічної готовності майбутнього вчителя музики до диригентської діяльності та керівництва дитячим інструментальним ансамблем. З'ясовано теоретичні основи дослідження проблеми готовності у психолого-педагогічному науковому дискурсі. Обґрунтовано методику (підходи, принципи, методи, прийоми та умови) формування психолого-педагогічної готовності майбутнього вчителя музики до диригентської діяльності і керівництва дитячого інструментального ансамблю. Визначено критерії і показники оцінювання рівня психолого-педагогічної готовності майбутнього вчителя. Експериментально перевірено ефективність розробленої методики у процесі підготовки майбутніх учителів музики.

Дяченко, Л. М. (2016). Психолого-педагогічна підготовка майбутніх учителів загальноосвітніх шкіл в університетах Федеративної Республіки Німеччина: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 300 с.

У дисертації представлено стан професійної підготовки учителів загальноосвітніх шкіл у ФРН на початку ХХІ століття. Розглянуто теоретичні засади компетентнісного підходу як визначального напрямку оновлення педагогічної освіти, розкрито структурні компоненти професійної компетентності учителів загальноосвітніх шкіл. Розглянуто стандарти психолого-педагогічної підготовки учителів. Проаналізовано зміст навчальних планів підготовки майбутніх учителів освітніх ступенів бакалавра і магістра, охарактеризовано форми і методи їхньої підготовки в університетах ФРН. Виокремлено прогресивні ідеї німецького досвіду психолого-педагогічної підготовки вчителів, які є актуальними і перспективними для модернізації підготовки вчителів в Україні.

Завальнюк, О. С. (2020). Педагогічні умови організації науково-дослідницької діяльності майбутніх учителів географії в процесі фахової підготовки: дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Криворізький державний педагогічний університет. Кривий Ріг. 258 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

У дисертації подано результати теоретико-експериментального дослідження з визначення, обґрунтування та експериментальної перевірки методики організації науково-дослідницької діяльності майбутніх учителів географії в процесі фахової підготовки та сукупності педагогічних умов, що забезпечують її ефективність. Висвітлено концептуальні основи, з'ясовано специфіку та схарактеризовано складники, виокремлено принципи, на засадах

яких забезпечується дослідницьке спрямування фахової підготовки майбутніх учителів географії. Розкрито зміст, структуру та етапи, виокремлено критерії (мотиваційна готовність, методологічна грамотність, дослідницька компетентність, продуктивність пошукових дій), показники й рівні організації науково-дослідницької діяльності майбутніх учителів географії в процесі фахової підготовки. Здійснено аналіз науково-теоретичного й практичного досвіду, обґрунтовано педагогічні умови організації науково-дослідницької діяльності майбутніх учителів географії в процесі фахової підготовки. Розроблено комплексну методикау, висвітлено зміст педагогічного експерименту з апробації педагогічних умов організації науково-дослідницької діяльності майбутніх учителів географії в процесі фахової підготовки та підтверджено їх ефективність.

Зверєва, Н. Л. (2021). Формування педагогічної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкових класів у процесі фахової підготовки.: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків. 202 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Уперше обґрунтовано та експериментально перевірено технологію формування педагогічної комунікативної компетентності та етапи її реалізації (цільовий, теоретико-процесуальний та оцінно-результативний); уточнено зміст та конкретизовано структуру ключового поняття «формування педагогічної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкових класів» через виокремлення ціле-мотиваційного, змістовно-оперативного, емоційно-вольового та оцінного компонентів, відповідних критеріїв (спонукальний, мотиваційний, когнітивний, особистісний) і показників та рівнів (низький, середній, високий) сформованості педагогічної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкових класів. Удосконалено зміст відповідних

навчальних дисциплін, методи активного і проблемного навчання. Матеріали дослідження можуть використовуватися у професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти для оновлення змісту лекційних і практичних занять; в організації педагогічної практики; у процесі написання курсових і магістерських робіт; у розробці освітніх та навчальних програм; у створенні навчальних посібників; у системі післядипломної освіти та підвищення кваліфікації вчителів початкової школи.

Кобюк, Ю. М. (2021). Професійна підготовка майбутніх вчителів початкових класів в університетах Австралії: дис. ... доктора філософії: 011 Освітні, педагогічні науки; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 269 с.

URL: <http://ipood.com.ua/e-library/repozitariy-disertacij/disertaciyi-materiali-2021/>

У дисертації визначено та науково обґрунтовано особливості організації, змісту, форм і методів професійної підготовки майбутніх вчителів початкових класів в університетах Австралії та окреслено можливості творчого використання конструктивних ідей австралійського досвіду в освітньому просторі України. Розроблено для впровадження в освітню практику методичних рекомендацій «Професійна підготовка майбутніх вчителів початкових класів: досвід Австралії для України».

Козацька, І. В. (2018). Підготовка майбутніх учителів математики в системі педагогічної освіти України (друга половина XX століття): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Слов'янськ. 245 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

У дисертації висвітлено результати дослідження змісту та організації підготовки майбутніх учителів математики в системі педагогічної освіти України (друга половина XX ст.); конкретизовано термінологічний апарат

дослідження й окреслено наукові погляди вчених. Проаналізовані соціально-економічні, суспільно-політичні та організаційно-педагогічні передумови становлення підготовки майбутніх учителів математики в системі педагогічної освіти України (друга половина ХХ ст.). На основі проведення історико-педагогічного аналізу досліджуваної проблеми схарактеризовано тенденції виокремлених періодів підготовки майбутнього вчителя математики в другій половині ХХ ст. Актуалізовано конструктивний досвід підготовки майбутніх учителів математики і спроектовано основні напрями його використання для розвитку вищої освіти сьогодення. Розроблено та апробовано навчально-методичні матеріали з проблематики дослідження для викладачів та студентів педагогічних і математичних спеціальностей ЗВО, а також для слухачів курсів підвищення кваліфікації закладів післядипломної педагогічної освіти.

Костолович, Т. В. (2019). Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури у процесі навчання фонетики й орфоєпії: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 – теорія і методика навчання; Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне. 283 с.

Робота є теоретико-експериментальним дослідженням проблеми формування комунікативної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури у процесі навчання фонетики й орфоєпії. У роботі з'ясовано зміст ключових понять «компетентність» «компетентнісний підхід», «комунікативна компетентність», «професійна комунікативна компетентність», уточнено зміст поняття «комунікативна компетентність майбутніх вчителів української мови і літератури». Визначено критерії і показники рівнів сформованості комунікативної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури. Розроблено методику формування комунікативної компетентності; репрезентовано форми, методи, засоби, технології формування комунікативної компетентності майбутніх вчителів й експериментально підтверджено її ефективність.

Котун, К. В. (2015). Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи у Фінляндії: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 278 с.

У дисертації охарактеризовано систему професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в університетах Фінляндії; окрему увагу приділено курикулуму професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи та аналізу педагогічної практики у підготовці майбутнього вчителя початкової школи. Виокремлено прогресивні ідеї фінського досвіду у модернізації професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи в Україні; розроблено методичні рекомендації «Педагогічна освіта Фінляндії у контексті європейського виміру».

Кочурська, І. В. (2018). Педагогічні умови гуманізації професійної підготовки майбутніх педагогів-музикантів у мистецьких навчальних закладах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 301 с.

URL: http://ipood.com.ua/data/avtoreferaty_i_dysertatsii/2018/Bronnikova_avtoref_pas.pdf

У дисертації уточнено сутність поняття «гуманістична спрямованість особистості педагога-музиканта», визначено критерії, показники та рівні її сформованості. Теоретично обґрунтовано педагогічні умови, розроблено та апробовано модель гуманізації професійної підготовки майбутніх педагогів музикантів у мистецьких навчальних закладах. Підготовлено та впроваджено в освітній процес мистецьких навчальних закладів навчально-методичне забезпечення, що сприяє підвищенню ефективності гуманізації професійної підготовки майбутніх педагогів-музикантів. Встановлено, що результатом гуманізації професійної підготовки педагогів-музикантів є сформованість у

майбутніх фахівців гуманістичної спрямованості як особистісної якості, що забезпечить їх успішну самореалізацію, здатність здійснювати навчання учнівської молоді на засадах гуманістичних цінностей. Уточнено сутність поняття «гуманістична спрямованість особистості педагога-музиканта», визначено критерії, показники та рівні її сформованості. Теоретично обґрунтовано педагогічні умови, розроблено та апробовано модель гуманізації професійної підготовки майбутніх педагогів-музикантів у мистецьких навчальних закладах.

Красіна, Г. В. (2021). Проблема підготовки майбутніх учителів до надання фасилітативної педагогічної підтримки сімей у Норвегії: дис. ... доктора філософії: 011 Освітні, педагогічні науки: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків. 268 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

З'ясовано передумови виникнення та становлення ідеї фасилітативної педагогічної підтримки сімей у Норвегії; визначено термінологічне поле дослідження, зокрема зіставлено погляди норвезьких та українських науковців на розкриття суті понять «фасилітативна педагогічна підтримка сімей» та «підготовка майбутніх учителів до надання фасилітативної педагогічної підтримки сімей». Проаналізовано теоретичні положення норвезьких учених про надання фасилітативної педагогічної підтримки сімей та підготовку майбутніх учителів до реалізації цієї підтримки у вищій школі; узагальнено досвід підготовки майбутніх учителів до надання фасилітативної педагогічної підтримки сімей у Норвегії, що реалізується в межах здобуття студентами формальної, неформальної й інформальної освіти.

Кривильова, О. А. (2018). Проектування психолого-педагогічної підготовки майбутніх викладачів професійно-технічних навчальних

закладів: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Бердянський державний педагогічний університет. Бердянськ. 547 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

У дисертації досліджено стан теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх викладачів фізико-математичних дисциплін ПТНЗ. Обґрунтовано концепцію проектування психолого-педагогічної підготовки майбутніх викладачів ПТНЗ, що ґрунтується на ідеї студентоцентризму в дотриманні динамічної стратегії професійної освіти та реалізації системного, компетентнісного, акмеологічного, аксіологічного підходів у створенні необхідних умов досягнення студентами оптимального рівня психолого-педагогічної компетентності відповідно до стандартів вищої освіти й професійних вимог до викладачів ПТНЗ. Теоретично обґрунтовано та визначено структуру психолого-педагогічної компетентності майбутніх викладачів ПТНЗ, яка є динамічним поєднанням етичних цінностей і міжособистісних, когнітивних, метакогнітивних, розумових, практичних знань, умінь та навичок здійснення психолого-педагогічної діяльності. Спроектовано систему психолого-педагогічної підготовки майбутніх викладачів ПТНЗ, яка складається з цільового, ціннісно-мотиваційного, змістового, операційно-діяльнісного, контрольного-регулювального, оцінно-результативного компонентів і організаційно-педагогічних умов її реалізації. Експериментально перевірено дієвість спроектованої системи психолого-педагогічної підготовки майбутніх викладачів ПТНЗ.

Кудярьська, Т. Р. (2021). Підготовка майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання: дис. ... доктора філософії: 015 Професійна освіта; ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ. 337 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Дисертація присвячена проблемі підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти (ЗДО) до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання. У роботі розкрито стан проблеми наукового пошуку у сучасних психолого-педагогічних дослідженнях, проаналізовано вітчизняний і зарубіжний досвід організації навчання і виховання дітей різних нозологічних груп, а також окреслено використання активних форм взаємодії в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами (ООП) у структурі професійної підготовки майбутніх педагогів ЗДО. Доведено, що професійна підготовка майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм педагогічної взаємодії – це систематичний організаційно-педагогічний процес, який спрямовано на підготовку майбутніх фахівців діяти в конкретній педагогічній ситуації, застосовуючи відповідні до обставин засоби, методи й прийоми навчання дітей, зокрема, з особливими освітніми потребами. Встановлено, що готовність майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання є особистісним утворенням, що складається з мотиваційно-ціннісного, когнітивно-операційного, комунікативного, креативного та операційно-діяльнісного компонентів, які формуються під час навчання у закладах вищої освіти (ЗВО) й спрямовані на розуміння ними етичних знань, сформованих особистісних моральних цінностей та орієнтацій, моральної культури й поведінки. Диференційовано рівні (високий, достатній, базовий) формування готовності майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання.

Кузьменко, Г. В. (2016). Підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва до організації художньо-творчої діяльності учнів основної школи: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика

професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 280 с.

У дисертації доведено педагогічну доцільність організованої художньо-творчої діяльності учнів на уроках образотворчого мистецтва та у позаурочний час. Розкрито зміст та структуру підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до організації художньо-творчої діяльності учнів основної школи. Обґрунтовано структурні компоненти готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до організації художньо-творчої діяльності учнів, визначено їх критеріальні характеристики. Розроблено, теоретично обґрунтовано модель підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до організації художньо-творчої діяльності учнів основної школи.

Кучай, О. В. (2016). Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів у вищих навчальних закладах Польщі засобами мультимедійних технологій: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 442 с.

У дисертації розкрито теоретичні аспекти використання мультимедійних технологій в освіті; схарактеризовано сучасний стан і особливості використання мультимедійних технологій у підготовці вчителів початкових класів. Висвітлено перспективи застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці вчителів початкових класів; виявлено особливості професійної підготовки вчителів початкових класів у Польщі. Досліджено концепції підготовки вчителів початкових класів засобами мультимедійних технологій у Польщі й Україні; проаналізовано можливості творчого використання прогресивних ідей польського досвіду підготовки вчителів початкової школи засобами мультимедійних технологій в Україні.

Лаврентьєва, О. О. (2015). Теоретичні і методичні засади розвитку методологічної культури майбутніх учителів природничих дисциплін у процесі професійної підготовки: дис. ... доктора пед. наук: спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 530 с.

У дисертації розкрито сутність і зміст методологічної культури як складної багаторівневої структури, що може бути схарактеризована через функціонально морфологічні та структурно-критеріальні компоненти. Запропоновано концепцію розвитку методологічної культури майбутніх учителів природничих дисциплін, створено модель, обґрунтовано педагогічні умови та відповідну їм методичну систему; дослідно-експериментальним шляхом доведено ефективність і результативність запропонованих засобів.

Лазаренко, Н. І. (2020). Тенденції професійної підготовки вчителів у педагогічних університетах України в умовах євроінтеграції: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 535 с.

URL: <http://ipood.com.ua/e-library/repozitariy-disertaciy/disertaciyni-materiali-2020/>

У дисертації виявлено і теоретично обґрунтовано тенденції професійної підготовки вчителів у педагогічних університетах України в умовах євроінтеграції, розроблено стратегію розвитку педагогічного університету в умовах євроінтеграції до європейського освітнього та наукового простору, концептуальну модель розвитку педагогічного університету в умовах євроінтеграції. Теоретично обґрунтовано, розроблено і впроваджено систему вдосконалення професійної підготовки вчителя в педагогічних університетах України в умовах євроінтеграції. Розроблено діагностичний інструментарій розвитку педагогічного університету в умовах інтеграції до європейського освітнього простору.

Максимчук, І. А. (2017). Розвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури в процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Хмельницький національний університет. Хмельницький. 284 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Дисертацію присвячено розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури у процесі професійної підготовки. Уточнено поняття «педагогічна майстерність майбутніх учителів фізичної культури». Визначено компоненти (мотиваційний, знаннєвий, діяльнісний, ціннісний, особистісний), критерії (мотиваційний, когнітивний, поведінковий, ціннісний, особистісний) та рівні (творчий, продуктивний, репродуктивний, елементарний). Обґрунтовано педагогічні умови розвитку означеної якості й експериментально доведено їх ефективність.

Мехед, О. Б. (2021). Система підготовки майбутніх учителів біології та основ здоров'я до соціально-педагогічної діяльності в закладах загальної середньої освіти: дис. доктора пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Чернігів. 495 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Створена система підготовки здобувачів освіти спеціальності «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» до соціально-педагогічної діяльності. Розроблено концептуальні основи цієї підготовки, що включали обґрунтування на методологічному, теоретичному та методичному рівнях наукового пошуку. Обґрунтовано та розроблено модель системи професійної підготовки майбутніх учителів біології та основ здоров'я до соціально-педагогічної діяльності. Проаналізовано вимоги європейського освітнього простору до підготовки сучасного вчителя, методологічні та соціальні проблеми формування готовності

майбутніх фахівців-педагогів до провадження соціально-педагогічної діяльності в ЗЗСО. Обґрунтовано зміст і структуру соціально-педагогічної діяльності вчителя у на основі наявних оцінних критеріїв та визначено її місце у структурі педагогічної діяльності. Схарактеризовано системні детермінанти, принципи, організаційно-педагогічні умови формування, зміст та критерії оцінювання ступеня сформованості готовності до соціально-педагогічної діяльності вчителя. Розроблено та експериментально перевірено ефективність моделі системи професійної підготовки майбутніх учителів біології та основ здоров'я до соціально- педагогічної діяльності. Сформульовано перспективи впровадження результатів дослідження в підготовку майбутніх учителів біології та основ здоров'я.

Мозговий, В. Л. (2015). Теорія і методика підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 539 с.

У дисертації представлено теоретичне, методичне обґрунтування проблеми підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії. Досліджено й визначено сутність феномену «режисура педагогічної дії» в контексті діяльнісно орієнтованої педагогічної освіти. Розроблено концептуальні засади підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії та теоретико-методичну тріаду моделей (теоретична, аксіологічна, нормативна) досліджуваного процесу. Представлено методику підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії, деталізовано відповідні методи та прийоми навчання й учіння.

Мороз, М. О. (2021). Теоретичні та методичні основи формування професійної компетентності майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки у педагогічному коледжі: дис. ... доктор пед. наук: 13.00.04 –

теорія і методика професійної освіти; Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир. 467 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

У дисертації досліджено проблему формування професійної компетентності майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки в педагогічному коледжі. Обґрунтовано теоретико-методологічні (концепції, підходи, засади, базові поняття) та методичні (принципи, педагогічні умови, методика) основи. Виявлено різноманітність підходів до фахової підготовки майбутніх учителів музики у зарубіжних країнах (Польща, Франція, Великобританія, Німеччина, Італія, Норвегія, Швеція, Фінляндія та ін.) на основі провідних тенденцій. Обґрунтовано авторську концептуальну модель та педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки у педагогічному коледжі. Визначено систему критеріїв (ціннісно-мотиваційний, пізнавальний, процесуальний) та показників оцінювання рівнів формування досліджуваної компетентності майбутніх учителів музики (адаптивний, репродуктивний, конструктивний, креативний). Розроблено та експериментально перевірено ефективність концептуальної моделі шляхом реалізації методики формування професійної компетентності майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки у педагогічному коледжі, що складається із трьох послідовних етапів: інформаційно-теоретичного, науково-методичного та процесуально-діяльнісного. Упроваджено навчально-методичний комплекс.

Нікула, Н. В. (2018). Формування методичної культури майбутніх учителів початкових класів у процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 365 с.

URL: http://ipood.com.ua/data/avtoreferaty_i_dysertatsii/2018/Bronnikova_avtoref_pas.pdf

У дисертації вперше здійснено цілісний аналіз проблеми формування методичної культури майбутніх учителів початкових класів у педагогічній теорії та освітній практиці. Розкрито зміст і структуру методичної культури майбутніх учителів початкових класів. Теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність моделі формування методичної культури майбутніх учителів початкових класів; розроблено навчально-методичне забезпечення формування методичної культури майбутніх учителів початкових класів у процесі професійної підготовки.

Олійник, О. В. (2017). Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 285 с.

URL: <http://ipood.com.ua/e-library/repozitariy-disertacij/disertaciyni-materiali-2017/>

У дисертації проаналізовано проблему професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів. Обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів. Визначено зміст, розроблено форми та методи підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів. Підготовлено навчально-методичний комплекс з удосконалення підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів.

Онищенко, Н. П. (2020). Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів до інноваційної виховної діяльності у процесі педагогічної практики: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 – теорія і

методика професійної освіти; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Переяслав-Хмельницький. 608 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Дисертацію присвячено актуальній проблемі вивчення теоретичних і методичних засад підготовки майбутніх учителів до інноваційної виховної діяльності у процесі педагогічної практики. Визначено критерії, структурні компоненти і показники готовності майбутніх учителів до інноваційної виховної діяльності; основні принципи організації практики, недоліки її проведення, шляхи вдосконалення. Проаналізовано світовий досвід проведення педагогічної практики. Розроблено авторську концепцію професійної підготовки майбутніх учителів до інноваційної виховної діяльності в процесі педагогічної практики. Розроблено концептуальну модель професійної підготовки майбутніх учителів до інноваційної виховної діяльності в процесі педагогічної практики. Усі блоки моделі взаємопов'язані, а сама модель стала основою для апробації розвивальної програми формування досліджуваного феномена (аксіологічний, квазіпрофесійний, практичний етапи).

Островська, М. Я. (2024). Педагогічна система підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування інноваційних технологій у професійній діяльності: дис. ... доктор пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II. Берегове. 502 с.

URL: <http://surl.li/smohz>

У дисертації обґрунтовано теоретико-методичні засади й педагогічну систему підготовки майбутніх вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій у професійній діяльності та перевірена її дієвість. Проведено теоретичний аналіз проблеми підготовки майбутніх вчителів до застосування інноваційних технологій у професійній діяльності. Розглянуто

особливості підготовки майбутніх вчителів до застосування інновацій в Україні і за кордоном (країни ЄС, США Велика Британія) та можливості використання їх досвіду в освітньому процесі педагогічних ЗВО України. Визначено, що одним із шляхів підвищення якості підготовки вчителя є розробка, обґрунтування і впровадження педагогічної системи. Вивчення теорії і практики досліджуваної проблеми дозволило визначити стан готовності майбутніх вчителів початкової школи до застосування інновацій у професійній діяльності. За результатами дослідження визначено – недостатній рівень готовності.

Враховуючи специфіку підготовки майбутніх вчителів початкової школи, були визначені компоненти підготовки майбутніх вчителів на основі інноваційних технологій. Розроблено концепцію підготовки майбутніх вчителів початкової школи на основі методологічних підходів, принципів і інноваційних технологій.

Парфенюк, В. О. (2017). Педагогічні умови професійного самовдосконалення майбутніх соціальних педагогів у процесі фахової підготовки.: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 – соціальна педагогіка: Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського. Одеса. 247 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови професійного самовдосконалення майбутніх соціальних педагогів (відображення в змісті підготовки майбутніх соціальних педагогів сутності й цінності професійного самовдосконалення; забезпечення індивідуальної траєкторії опанування студентами тренінгової діяльності та методів активного навчання; забезпечення кожному студенту свободи вибору та самостійності під час соціально-педагогічної практики); визначено й науково обґрунтовано сутність і структуру поняття «професійне самовдосконалення майбутніх

соціальних педагогів», структурні компоненти професійного самовдосконалення майбутніх соціальних педагогів (мотиваційно-рефлексивний, особистісний, самоактуалізаційний, мобілізаційний); уточнено поняття «професійне самовдосконалення»; удосконалено науково-методичне забезпечення щодо професійного самовдосконалення майбутніх соціальних педагогів; подальшого розвитку набули наукові уявлення про зміст фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів, критерії, показники та рівні професійного самовдосконалення; галузь - соціальна педагогіка.

Поберецька, В. В. (2021). Підготовка майбутніх учителів початкових класів у педагогічних коледжах до інтегрованого навчання учнів: дис. ... доктора філософії: 011 Освітні, педагогічні науки; Інститут вищої освіти НАПН України. Київ. 304 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Дисертація присвячена дослідженню проблеми підготовки майбутніх учителів початкових класів у педагогічних коледжах до інтегрованого навчання учнів. У дисертації визначено компоненти готовності майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання учнів, а саме: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний; виокремлено підходи та принципи підготовки майбутніх учителів у педагогічних коледжах до інтегрованого навчання учнів. Розроблено модель підготовки майбутніх учителів початкових класів у педагогічних коледжах до інтегрованого навчання учнів, яка містить наступні блоки: методологічно-цільовий, змістово-процесуальний та результативний; доповнено зміст дисциплін «Педагогіка», «Психологія», «Педагогічні технології в початковій школі», «Методика навчання освітньої галузі «Математика»», «Методика навчання освітньої галузі «Мистецтво»», «Методика навчання освітньої галузі «Природознавство»», «Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»» темами щодо особливостей реалізації інтегрованого навчання.

Рогоза, В. В. (2021). Педагогічні умови формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук у процесі професійної підготовки: канд. ... пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти: Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне. 300 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

У дисертації обґрунтовано особливості процесу формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук у межах концептуально виокремлених педагогічних умов; зміст і специфіку процесу професійної підготовки майбутніх учителів природничих наук на аксіоснові. Обґрунтовано й експериментально перевірено сукупність педагогічних умов формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук і розроблено модель такого процесу. Схарактеризовано сутність і висвітлено компоненти, критерії, показники та рівні сформованості екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук. За результатами дослідження встановлено ефективність педагогічних умов і розробленої моделі формування екологічних цінностей майбутніх учителів природничих наук. Достовірність результатів експериментального дослідження перевірено за допомогою методу факторного аналізу.

Саєнко, Ю.О. (2021). Підготовка майбутніх учителів початкових класів до екологічного виховання учнів у процесі вивчення фахових дисциплін: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 305 с.

URL: <http://ipood.com.ua/e-library/repozitariy-disertacij/disertacijni-materiali-2021/>

У дисертації досліджено проблему підготовки майбутніх учителів початкової школи до екологічного виховання учнів у сучасному науковому дискурсі. Теоретично обґрунтовано і розроблено модель підготовки майбутніх

учителів початкових класів до екологічного виховання учнів у процесі вивчення фахових дисциплін. Визначено, схарактеризовано та експериментально перевірено педагогічні умови, спрямовані на формування готовності майбутніх учителів початкової школи до екологічного виховання учнів у процесі вивчення фахових дисциплін.

Самодумська, О. Л. (2020). Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх науково-педагогічних працівників до навчання дорослих в умовах неформальної освіти: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Класичний приватний університет. Запоріжжя. 687 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

У роботі на основі сучасних наукових ідей, філософських, психологічних, педагогічних досліджень проаналізовано соціально-економічні умови та стан розвитку неформальної освіти дорослих. Розроблено, впроваджено та здійснено експериментальну перевірку авторської моделі підготовки майбутніх науково-педагогічних працівників до навчання дорослих в умовах неформальної освіти та дослідної програми педагогічного супроводу такої підготовки у межах магістратури закладів вищої освіти. На базі розробленої професіограми андрагога та її моделі – «професіографічного квадранту» створено портрет майбутнього науково-педагогічного працівника зі сформованою готовністю до навчання дорослих в умовах неформальної освіти. Уточнено та конкретизовано зміст і сутність ключових понятійних конструктів. Підготовлено глосарій щодо найпоширеніших у сфері неформальної освіти технологій навчання дорослих та освітніх подій.

Стратан-Артишкова, Т. Б. (2015). Теоретичні і методичні основи творчо-виконавської підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва в системі вищої педагогічної освіти: дис. ... доктора пед. наук:

13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 513 с.

У дисертації досліджено теоретичні, методологічні і методичні засади творчо-виконавської підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва в системі вищої педагогічної освіти. Обґрунтовано значення, розроблено концепцію і модель творчо-виконавської підготовки майбутніх фахівців, визначено її мету, завдання, наукові підходи, принципи, функції. Схарактеризовано методичну систему вдосконалення творчо-виконавської підготовки, представлено процес її реалізації, доведено її ефективність.

Стрілець-Бабенко, О. В. (2020). Система навчально-педагогічних ситуацій у підготовці майбутніх учителів початкових класів до оцінювальної діяльності: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. Кропивницький.

URL: <http://surl.li/smmst>

Розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено систему навчально-педагогічних ситуацій для формування готовності майбутніх учителів початкових класів до оцінювальної діяльності; теоретично обґрунтовано компоненти готовності вчителя початкових класів до оцінювальної діяльності; розроблено критерії та рівні готовності майбутніх учителів початкових класів до оцінювальної діяльності; визначено принципи та обґрунтовано педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів початкових класів до оцінювальної діяльності. Подальшого розвитку дістали методика діалогічного підходу та використання ділових ігор у професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів.

Ступак, Д. Є. (2016). Формування професійної компетентності майбутніх викладачів безпеки життєдіяльності та охорони праці в процесі

фахової підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Житомир. 312 с.

У дисертації обґрунтовано зміст і структуру професійної компетентності майбутніх викладачів безпеки життєдіяльності та охорони праці. Виявлено педагогічні умови, розроблено та експериментально перевірено модель її формування у процесі фахової підготовки означених фахівців у вищих навчальних закладах. Підготовлено навчально-методичне забезпечення формування професійної компетентності майбутніх викладачів безпеки життєдіяльності та охорони праці.

Теряєва, Л. А. (2019). Формування методичної компетентності майбутніх учителів музики на заняттях з хорового диригування: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 – теорія і методика навчання; Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ. 259 с.

У дисертації досліджено проблему формування методичної компетентності майбутніх учителів музики на заняттях з хорового диригування, визначено зміст поняття «методична компетентність» та структурні компоненти (пізнавально-когнітивний, аксіолого-аналітичний, особистісно-комунікативний та виконавсько-творчий). Досліджено міждисциплінарні зв'язки хорового диригування з навчальними дисциплінами, проведено удосконалення навчального плану з хорового диригування. Впровадження розробленої методики здійснювалося у три етапи: емоційно-пізнавальний, самостійно-пошуковий, діяльнісно-творчий. Проведена статистична обробка отриманих показників визначила динамічне зростання сформованості кожного з компонентів методичної компетентності у студентів експериментальної групи і ефективність запропонованої методики.

Титова, Н. М. (2019). Теоретичні і методичні засади психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ.

URL: <http://surl.li/smmst>

Дисертація містить дослідження теоретико-методологічних, психолого-педагогічних і науково-методичних основ психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у закладах вищої освіти. Розроблено і обґрунтовано модель системи психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, яка спроектована як взаємозалежний та взаємообумовлений комплекс підсистем: аксіологічно-цільової, змістовно-функціональної, професійно-формуванняльної, інформаційно-методичної, процесуально-моніторингової, релевантної, що пов'язані між собою зовнішніми та внутрішніми зв'язками організаційно-педагогічних умов. Розроблено і впроваджено інформаційне студентоцентроване портативне середовище психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання. Обґрунтовано та розроблено авторську концепцію психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання. Педагогічний експеримент підтвердив ефективність запропонованої системи психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання.

Ткаченко, Л. І. (2015). Формування критичного мислення у майбутніх учителів початкової школи у процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Ніжин. 278 с.

У дисертації здійснено теоретичний аналіз проблеми формування критичного мислення майбутнього вчителя початкової школи як інтегрованої професійної якості. Розроблено та впроваджено у процес професійної

підготовки майбутніх фахівців педагогічну технологію «Формування критичного мислення майбутніх учителів початкової школи». Розроблено методичні рекомендації щодо впровадження розглянутої технології у навчально-виховний процес вищих педагогічних навчальних закладів I-II рівнів акредитації.

Томашевська, М. О. (2020). Підготовка майбутніх викладачів педагогічних дисциплін до професійної взаємодії засобами інтерактивних технологій: дис. ... доктора філософії: 015 Професійна освіта: Мукачівський державний університет. Мукачево. 296 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Дослідження присвячено проблемі підготовки майбутніх викладачів педагогічних дисциплін до професійної взаємодії засобами інтерактивних технологій. Серед структурних компонентів готовності майбутніх викладачів педагогічних дисциплін до професійної взаємодії виокремлено: мотиваційний, когнітивно-комунікативний, професійно-рефлексивний компоненти. Теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови, що позитивно впливають на формування готовності майбутніх викладачів педагогічних дисциплін до професійної взаємодії. Розроблено й перевірено дієвість структурно-функціональної моделі формування готовності майбутніх викладачів педагогічних дисциплін до професійної взаємодії засобами інтерактивних технологій, де відображено змістове наповнення та взаємозв'язок теоретико-методологічного, змістово-процесуального й діагностично-результативного блоків.

Тутова, Т. Б. (2021). Підготовка майбутніх учителів початкової школи до педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ. 315 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Дослідження присвячено проблемі підготовки майбутніх учителів початкової школи до педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів. Проаналізовано стан розробленості проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів. З'ясовано сутність феномена гетерогенності в освітній площині, визначено поняття «гетерогенна група учнів» та «педагогічна взаємодія з гетерогенними групами учнів». Проаналізовано сучасний стан готовності майбутніх учителів початкової школи до педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів та обгрунтовано її багатокomпонентну структуру. Виявлено, теоретично обгрунтовано та експериментально перевірено ефективність моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів та педагогічні умови (модернізація практичної та науково-дослідної складових у процесі проведення педагогічної практики майбутніх учителів початкової школи).

Фендріков, К. М. (2017). Реалізація професійно-педагогічного потенціалу преси у процесі фахової підготовки майбутніх учителів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. Харків. 167 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Теоретично обгрунтовано сукупність педагогічних умов, що забезпечують ефективність реалізації професійно-педагогічного потенціалу преси вищих педагогічних навчальних закладів у процесі фахової підготовки майбутніх учителів: популяризація на сторінках преси передового педагогічного досвіду; залучення майбутніх учителів як дописувачів вузівських газет; використання матеріалів преси у навчально-виховному процесі; експериментально перевірено вплив обгрунтованих педагогічних

умов на якість фахової підготовки майбутніх учителів; уточнено суть понять «вузівська преса», «професійно-педагогічний потенціал преси» педагогічного вишу та шляхи його реалізації. Матеріали дослідження доцільно використовувати в процесі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Експериментально перевірене науково-методичне забезпечення педагогічних умов реалізації професійно-педагогічного потенціалу преси педагогічних вишів можна адаптувати до специфіки підготовки майбутніх учителів різних спеціальностей; галузь - педагогіка.

Фокша, О. М. (2019). Педагогічні умови формування фасилітаційної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей у професійній підготовці: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; ДЗ «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Одеса. 259 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Науково обґрунтовано педагогічні умови формування фасилітаційної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей. Розроблено модель формування фасилітаційної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей. Визначено структуру фасилітаційної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей. Розроблено спеціальний курс "Основи формування фасилітаційної компетентності майбутніх учителів-гуманітаріїв"; програму роботи педагогічної майстерні-гуртка "Фасилітація - метапрограма професійного зростання майбутнього вчителя-гуманітарія", систему дослідницьких завдань проблемного характеру, диференційованих за рівнем складності.

Хань Хуйюнь, Х. (2024). Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до впровадження технологій мистецької

інноватики: дис. ... доктора філософії: 014 Середня освіта; ДЗ «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Одеса. 234 с.

URL: <http://surl.li/smohz>

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю удосконалення освітніх систем України та Китаю в контексті сучасного соціокультурного середовища. Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці інноваційного комплексу педагогічних умов необхідних для підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до впровадження технології мистецької інноватики у процесі загальної мистецької (музичної) освіти в контексті сучасного соціокультурного середовища постінформаційного суспільства. Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що вперше: здійснено цілісне дослідження проблеми підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до впровадження технологій мистецької інноватики в умовах соціокультурного середовища постінформаційного суспільства; конкретизована сутність досліджуваного явища; визначено його компонентну структуру, яку склала єдність компонентів, ціннісно-мотиваційний, проєктувально-креаційний, етико-прогностичний та менеджерсько-перформативний; розроблено авторську методика створення педагогічних умов підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до впровадження технологій мистецької інноватики в процес загальної мистецької (музичної) освіти школярів «Альфа»-покоління.

Шалівська, Ю. В. (2018). Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкової школи до комунікативно-мовленнєвого розвитку учнів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне. 315 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

У дисертації обґрунтовано зміст та особливості комунікативно-мовленнєвого розвитку учнів початкової школи; зміст та специфіку процесу фахової підготовки майбутніх учителів початкових класів до комунікативно-мовленнєвого розвитку учнів. Розкрито сутність понять «підготовка майбутніх учителів початкових класів до комунікативно-мовленнєвого розвитку учнів», «комунікативно-мовленнєвий розвиток учнів початкової школи», «комунікативно-мовленнєва компетентність учнів початкової школи», «професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи». Визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкових класів до комунікативно-мовленнєвого розвитку учнів. Схарактеризовано компонентну структуру, критерії та рівні сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до комунікативно-мовленнєвого розвитку учнів, розроблено й апробовано експериментальну методику формування означеного феномена.

Шевченко, Л. С. (2019). Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця. 704 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

У дисертації науково аргументовано й розроблено концептуально-методологічні засади підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності. Доведено, що їхня підготовка набуває ефективності, якщо здійснюється відповідно до визначених теоретичних і методичних засад дослідження, із врахуванням основних напрямів реформування системи вищої педагогічної освіти в контексті інноваційного розвитку України. Розкрито сутність і зміст готовності майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності, визначено компоненти (мотиваційний, когнітивний,

діяльнісно-технологічний та креативно-рефлексивний), критерії, показники та рівні її сформованості.

Шереметьєва, С. Г. (2017). Підготовка майбутніх учителів технологій до педагогічної діяльності у позашкільних навчальних закладах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 – теорія і методика навчання; Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ. 195 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Дисертаційне дослідження присвячене проблемі підготовки майбутніх учителів технологій до педагогічної діяльності у позашкільних навчальних закладах. Розглянуто історико-педагогічні основи підготовки майбутніх учителів технологій до педагогічної діяльності, здійснено аналіз педагогічної діяльності у позашкільних навчальних закладах. Окрему увагу приділено підготовці педагогів позашкільної освіти на прикладі Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Визначено структуру підготовки майбутніх учителів технологій до педагогічної діяльності у позашкільних навчальних закладах. З'ясовано, що особливе значення займає професійна підготовки майбутніх педагогів, що здійснюється за спеціалізацією «позашкільна освіта» і включає три рівні: перший (інформаційний), другий (практичний), третій (фаховий). Розроблено сучасний зміст, форми та методи підготовки майбутніх учителів технологій до педагогічної діяльності у позашкільних навчальних закладах.

Шквир, О. Л. (2018) Теоретичні і методичні засади ступеневої підготовки майбутніх учителів початкових класів до проведення педагогічних досліджень: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир. 572 с.

URL: <http://surl.li/smmst>

Дисертацію присвячено теоретичним і методичним засадам ступеневої підготовки майбутніх учителів початкових класів до проведення педагогічних досліджень. Науково обґрунтовано концептуальні засади ступеневої підготовки майбутніх учителів початкових класів до проведення педагогічних досліджень, що базуються на методологічних підходах та принципах і сприяють поетапному формуванню готовності майбутнього вчителя до проведення педагогічних досліджень. Їх змістовою основою є авторська модель ступеневої підготовки майбутніх учителів початкових класів до проведення педагогічних досліджень, що являє собою комплекс взаємопов'язаних компонентів педагогічного процесу на кожному рівні вищої освіти та забезпечує формування у студентів готовності до проведення педагогічних досліджень. Основними блоками моделі визначено цільовий, концептуальний, ціннісно-мотиваційний, змістовий, операційно-діяльнісний та результативний. Критеріальну базу дослідження склали три групи критеріїв: особистісно-мотиваційні, когнітивно-дослідницькі, діяльнісно-творчі. На основі розроблених критеріїв виокремлено репродуктивний, конструктивний та творчий рівні готовності студентів до проведення педагогічних досліджень. Науково-методичні засади авторської моделі реалізовано в межах педагогічного експерименту, який підтвердив ефективність розробленої моделі. Результати дослідження впроваджені в практику діяльності закладів вищої освіти України.

Штепура, А. П. (2021). Професійна підготовка майбутніх учителів англійської мови засобами дистанційного навчання в університетах Республіки Польща: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 337 с.

URL: <http://ipood.com.ua/e-library/repozitariy-disertacij/disertacijni-materiali-2021/>

У дисертації схарактеризовано стан розвитку дистанційної освіти в Республіці Польща. Обґрунтовано модель організаційно-педагогічного

забезпечення цього процесу. Порівняно освітні професійні програми підготовки майбутніх учителів англійської мови в університетах Республіки Польща і в закладах вищої освіти України, виявлено спільні й відмінні характеристики змісту, структури, обсягу дистанційних видів та форм навчання. Розроблено науково-методичні рекомендації щодо вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови у закладах вищої освіти України на трьох рівнях: державному, закладу вищої освіти, викладач – студент.

Посібники

Вернигора, О. (2019). Практикум з формування лінгвокраїнознавчої компетентності студентів філологічних факультетів закладів вищої педагогічної освіти. Київ. 114 с.

Практикум з формування лінгвокраїнознавчої компетентності студентів філологічних факультетів закладів вищої педагогічної освіти укладено з урахуванням основних тенденцій структурування змісту педагогічної освіти на міждисциплінарній основі. Авторкою розроблено спектр завдань, які значно розширяють можливості вивчення лінгвокраїнознавчого матеріалу у процесі вивчення дисциплін фахової підготовки вчителя-філолога в закладах педагогічної освіти, що суттєво доповнює навчальні програми фахової підготовки вчителя української мови і літератури. Розроблено творчо-пошукові, дослідницькі завдання, завдання для самостійної роботи, тематика проектів та ін. Практикум призначений для студентів філологічних факультетів закладів вищої педагогічної освіти, аспірантів, викладачів філологічних, українознавчих дисциплін, усіх, хто цікавиться проблемами фольклористики, етнографії, діалектології, літературознавства та ін.

Вовк, М., Сотська, Г., Султанова, Л., Філіпчук, Н., Соломаха, С., Грищенко, Ю., Гомеля, Н. (2019). Технології професійного розвитку педагогів в умовах формальної і неформальної освіти. Київ. 320 с.

У посібнику означено можливості професійного педагогічних працівників на основі розроблених технологій навчання в умовах формальної і неформальної освіти. Представлено авторські технології професійного розвитку педагогів. Процесуальна реалізація означених технологій дозволить підвищити рівень фахових компетентностей педагогів: культури діалогічної взаємодії, соціальної і громадянської активності, педагогічної майстерності, інноваційного мислення з урахуванням пріоритетів Нової української школи. Рекомендовано для викладачів закладів вищої освіти, педагогів гуманітарних, культурологічних, мистецьких дисциплін, майбутніх докторів філософії педагогічного фаху, вчителів загальноосвітніх закладів.

Кондратова, Л., Гаркавенко, З., Лактіонова, Г., (2016). Професійна підготовка майбутнього педагога до виховної діяльності. Київ. 212 с.

URL: <http://surl.li/whrofc>

У посібнику презентовано авторську технологію підготовки майбутнього педагога до виховної діяльності у процесі психолого-педагогічної практики у літньому оздоровчому таборі в якості педагога-вожатого. Фактичними завданнями практичної підготовки майбутніх педагогів є формування професійного компоненту готовності до практичної діяльності. У підготовлених матеріалах, безперечно, корисними є представлені підходи до оцінювання результатів практики студентів, як значущої компоненти технології навчання та формування особистісної готовності до здійснення виховної діяльності.

Кучерявий, О. (2019). Якість педагогічної освіти: тенденції і перспективи. Київ. 192 с.

У посібнику в двох вимірах – методологічному і теоретичному – розкриваються складники якості національної педагогічної освіти. Представлено принципи і ціннісно-цільову програму випереджувального поступу цієї освітньої галузі в статусі національної, ринкової й особистісно-розвивальної в контексті соціальних потреб, завдань у реалізації Концепції «Нова українська школа». Визначаються провідні напрями, тенденції й перспективи оновлення змісту і технологій педагогічної освіти, подається модельне уявлення про рух до якості управлінської політики і ресурсної бази педагогічного університету. Адресується магістрантам і аспірантам, науковцям, педагогам і менеджерам освітніх закладів, слухачам і організаторам післядипломної освіти.

Лук'янова, Л., Лянной, Ю., Семенов, О., Вовк, М. (2023). Фахова практика вчителя: національний досвід та європейські цінності. Київ. 237 с.

У посібнику узагальнено термінологічний дискурс проблеми практичної підготовки педагогів; схарактеризовано законодавчо-нормативні регулятиви організації практик; окреслено компетентнісні засади проходження практик з урахуванням євроінтеграційних процесів у закладах вищої педагогічної освіти. Представлено специфіку організації практик на бакалаврському і магістерському освітніх рівнях на прикладі досвіду організації практик майбутніх учителів-філологів. Розроблено рекомендації до проведення викладацької практики на докторському освітньому рівні у галузі 01 Освіта/педагогіка. Висвітлено досвід проведення фахових практик в умовах воєнного часу на засадах партнерства. Окреслено сучасні виклики щодо запровадження педагогічної інтернатури як форми післядипломної практики молодого вчителя, а також узагальнено досвід організації інтернатури у зарубіжних країнах. Запропоновано практикум з метою якісного проходження різних видів практик.

Павлик, Н., Іванова, О. (2022). Психологічні засоби професійного розвитку педагога нової української школи. Київ. 202 с.

URL: <http://surl.li/noreev>

У посібнику висвітлено сутності психологічної готовності педагога до професійної діяльності в умовах Нової української школи; визначено її структури та критеріїв сформованості. Представлено аналіз поняття «психологічне здоров'я» яке розглядається як передумова конструктивного особистісного та професійного розвитку педагога. Презентовано: структуру психологічного здоров'я, розкрито психологічні особливості розвитку комунікативного компоненту психологічної готовності вчителя до педагогічної діяльності в умовах НУШ. Впровадження викладених у посібнику психодіагностичних і розвивальних технологій в практику психологічних служб в системі початкової та середньої освіти України забезпечить психолого-педагогічних працівників практичними засобами зміцнення психологічного здоров'я, розвитку комунікативних здібностей та особистісного зростання, що сприятиме розв'язанню спектру психологічних проблем сучасної освіти.

Семенов, О., Вовк, М., Дятленко, Т., Громова, Н. (2021). Фахова практика майбутнього вчителя-філолога: традиції та інновації. Київ. 378 с.

У посібнику визначено тенденції розвитку філологічної освіти і України та підготовки сучасного вчителя-словесника у закладах вищої педагогічної освіти. Окреслено особливості фахової практики як чинника розвитку професійних компетентностей майбутнього вчителя-словесника. Представлено специфіку організації педагогічної виробничої практики на бакалаврському рівні та фахової практики на магістерському рівні підготовки. Викладено методичні рекомендації до проведення фольклорної,

діалектологічної, педагогічної практик. Запропоновано інструментарій аналізу уроків з української мови і літератури з урахуванням методів, прийомів, засобів навчання. Рекомендовано використання сучасних інтернет-сервісів, онлайн-інструментів, віртуальних ресурсів у процесі проведення уроків під час педагогічної практики, технології організації аудиторної роботи з учнями у професійній діяльності вчителя-словесника. Корисний усім, хто цікавиться питаннями оновлення змісту та організаційних засад проведення фахових практик майбутніх вчителів.

Семенов, О., Грищенко, О. (2015). Інтегративні основи розвитку педагогічної майстерності вчителя гуманітарних дисциплін. Київ. 217 с.

URL: <http://surl.li/xxtwih>

Структура посібника включає теоретичні розділи і практичні завдання, мета яких – спонукати читачів поміркувати над специфікою педагогічної майстерності, педагогічної техніки, педагогічного мовлення учителя гуманітарних дисциплін, стилів професійно-педагогічного спілкування як особистісно зорієнтованої взаємодії, культури дослідницької праці вчителя як невід'ємної складової педагогічної майстерності. Основу практичних завдань становлять загалом художньо-педагогічні тексти, які стимулюють користувачів до "заглиблення" у внутрішній світ героїв, дозволяють активізувати пізнавальну діяльність, розвивати читацьку культуру. Для студентів, магістрантів вищих педагогічних навчальних закладів, вчителів, для широкого кола користувачів, які бажають володіти основами педагогічної майстерності.

Тринус, О. (2015). Саморозвиток педагогічної майстерності молодого вчителя: історичний аспект. Київ.108 с.

URL: <http://surl.li/kdmycv>

У посібнику розглядаються ідеї саморозвитку педагогічної майстерності молодого вчителя в історичному аспекті. Досліджено категорію «молодий вчитель», визначено особливості становлення, сутність розвитку та саморозвитку педагогічної майстерності молодих вчителів. Проаналізовано організаційні форми, зміст підвищення кваліфікації молодих учителів у кінці XIX – напочатку XX століття. Видання адресовано студентам, аспірантам, вчителям, усім, хто цікавиться питаннями вдосконалення педагогічної майстерності.

Довідкові видання

Аніщенко, О. В., Калюжна, Т. Г., Котирло, Т. В., Радомський, І. П. (2022). Підготовка педагогічного персоналу до роботи з дорослими у закладах формальної і неформальної освіти: анотований бібліографічний покажчик. Київ: ШООД імені Івана Зязюна НАПН України. 282 с.

У довідковому виданні систематизовано анотовану бібліографію з проблеми підготовки педагогічного персоналу до роботи з дорослими (довідкові видання, аналітичні матеріали, концепції, монографії, дисертації, посібники, методичні рекомендації і вказівки, освітньо-професійні та навчальні програми, статті, тези, відеоматеріали, презентації). Професійний розвиток і діяльність андрагогів у закладах формальної і неформальної освіти», «Розвиток професійної компетентності здобувачів вищої, фахової передвищої освіти і науково-педагогічних працівників закладів освіти педагогічного профілю», «Підготовка фахівців до роботи з дорослими (заклади вищої освіти непедагогічного профілю)», «Розвиток компетентнісного потенціалу педагогічних працівників закладів професійно-технічної (професійної) освіти», «Професійний розвиток педагогічного персоналу у сфері освіти дорослих в умовах післядипломної освіти».

Вовк, М.П., Грищенко, Ю.В., Соломаха, С.О., Філіпчук, Н.О., Ходаківська, С.В. (2021). Педагогічна освіта в Україні: теорія і практика: словник. Київ: ШООД імені Івана Зязюна НАПН України. 327 с.

URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728146/>

У словнику представлено терміносполуки сфери неперервної педагогічної освіти, систематизовано поняттєво-категоріальний апарат у галузі освітніх, педагогічних наук. Обґрунтовано сутність ключових понять з проблем неперервної педагогічної освіти в умовах формального, неформального та інформального навчання, удосконалення підготовки педагогів у закладах вищої освіти, проєктування професійної кар'єри тощо.

Кремень В. Г. (ред.). (2021). Енциклопедія освіти. Нац. акад. пед. наук України (відп. наук. секр. С. О. Сисоєва): 2-ге вид., допов. та перероб. Київ. Юрінком Інтер. 1144 с.

Довідкове видання, в якому міститься близько 1500 статей, що висвітлюють проблеми історії, теорії та практики української освіти, поняттєвотермінологічні засади педагогічної й психологічної наук; сучасні освітні парадигми та концепції; освітній процес у закладах освіти різних рівнів і типів, особливості зарубіжних систем освіти; персоніфіковану інформацію про педагогів і громадських діячів, котрі сприяли розвитку освіти в Україні; інформацію про суміжні галузі науки, що мають вагоме значення для формування конкурентоспроможного людського капіталу тощо. З-поміж інших, потлумачено дефініції: андрагогіка, коучинг, тьюторство, освіта дорослих, професійний розвиток науково-педагогічного працівника тощо.

Кремень, В. Г., Ковбасюк Ю.В. (ред.). (2014). Освіта дорослих: енциклопедичний словник (упоряд. Н.Г. Протасова та ін.); НАПН України, НАДУ при Президентові України. Київ: Основа. 496 с.

У довідковому виданні викладено статті з теорії і практики освіти дорослих. З-поміж інших, потлумачено дефініції: андрагог, андрагогічна компетентність та ін.

Лук'янова, Л.Б., Аніщенко, О.В. (2014). Освіта дорослих: короткий термінологічний словник. К.: Видавець ПП Лисенко М.М. Ніжин. 108 с.

URL: <https://lib.iitta.gov.ua/7697/>

У міждисциплінарному термінологічному словнику запропоновано терміносистеми, терміносполуки, терміни і поняття з андрагогіки, психології, філософії, соціології, медицини тощо. З-поміж іншого, потлумачено поняття «андрагог», «викладач» та ін.

Пашенко, Т. М., Мося І.А., Ваніна, Н. М. (2021). Якість підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти: бібліографічний показник. Упорядники: ІПТО НАПН України. Київ. 76 с.

URL: <https://cutt.ly/nMVLtAj>

У бібліографічному показнику систематизовано публікації вітчизняних і зарубіжних науковців і дослідників, присвячені питанням якості освіти у закладах фахової передвищої освіти. Довідкове видання покликане сприяти вдосконаленню методичної, викладацької і виховної діяльності у закладах фахової передвищої освіти.

Статті

Андрощук, Ір., Андрощук, І. (2021). Чинники формування педагогічної майстерності майбутніх педагогів. *Професійна педагогіка*. 21, 29-34.

<https://doi.org/10.32835/2707-3092.2020.21.29-34> ·

Актуальність дослідження: якість освітнього процесу значною мірою визначається рівнем сформованості педагогічної майстерності педагогів; формування педагогічної майстерності майбутніх педагогів у закладах вищої освіти залежить від групи чинників, врахування яких сприятиме підвищенню результативності цього процесу. Мета: з'ясування сутності поняття «педагогічна майстерність» та її структурних компонентів, визначення чинників, що впливають на результативність формування педагогічної майстерності майбутніх педагогів у закладах вищої освіти. Проаналізовано основні підходи до трактування поняття «педагогічна майстерність» та визначення її структурних компонентів. Схарактеризовано педагогічну майстерність як інтегративне особистісне утворення, яке поєднує у собі загальні й професійні компетентності, здібності до педагогічної діяльності, володіння педагогічною технікою (внутрішньою та зовнішньою), сформованість відповідних професійно особистісних якостей, здатність до творчості та педагогічної взаємодії з учасниками освітнього процесу на рефлексивній основі й неперервної освіти впродовж життя.

Балух, М. (2022). Психолого-педагогічні підходи до формування здоров'язберезувальних компетентностей майбутніх учителів початкових класів. *Освітні обрії*, 2, 78-81.

<https://doi.org/10.15330/obrii.53.2.67-70>

У статті розглянуто проблему формування здоров'язберезувальних компетентностей майбутніх учителів початкових класів та проаналізовано їх місце у структурі компетентності педагога. На основі дослідження проведене

узагальнення науково-педагогічної літератури, подано розуміння підходів до формування здоров'язбережувальних компетентностей майбутніх учителів початкових класів у ході фахової підготовки. Висвітлено стан професійного здоров'я учителя, адже саме в сучасних умовах реформування освітньої галузі здоров'я підростаючого покоління розглядається не тільки як важливий ресурс, а й провідний показник прогресу суспільства, ознака гармонійного і комфортного середовища для особистісного самовияву громадянина. Визначено та обґрунтовано основні психолого-педагогічні підходи до формування здоров'язбережувальних компетентностей майбутніх учителів початкових класів, до складу яких входять: ціннісно-мотиваційний, когнітивний, операційно-технологічний, компонент особистих і професійних якостей педагога.

Васютіна, Т. (2021). Підготовка майбутніх учителів до формування в учнів початкової школи основ громадянської компетентності засобом медіа. *Освітньо-науковий простір*, 1, 15-24.

<https://doi.org/10.31392/onp-npu-1.2021.02>

У статті розглянуто проблему модернізації національної освіти, зокрема її провідних напрямів через призму підготовки майбутніх педагогів, зокрема нефілологічних спеціальностей та їх готовності до здійснення професійної діяльності на високому рівні. Проаналізовано погляди науковців щодо визначення ефективних форм роботи зі студентами у процесі їх підготовки до майбутньої педагогічної діяльності, значимості й необхідності формування в них комунікативної компетентності як важливого чинника педагогічної майстерності. На основі ґрунтовного аналізу психолого-педагогічної і спеціальної літератури, а також практичного досвіду визначено основні концептуальні підходи щодо підвищення рівня мовленнєвої культури й формування комунікативної компетентності майбутніх учителів під час

навчання в закладі вищої освіти. Розкрито зміст і основні завдання окремих гуманітарних навчальних дисциплін (за вибором) та їх вплив на формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя нефілологічних спеціальностей з дотриманням певних вимог. Представлено досвід автора щодо поєднання змісту і технологій навчання, які реалізуються через систему творчих практичних завдань різного типу і рівня складності з розвитку творчого мислення, ерудиції і формування духовності майбутнього вчителя, що є важливим і необхідним у професійній педагогічній діяльності в умовах сьогодення.

Гергуль, С. (2023). Формування інфомедійної грамотності майбутніх учителів-філологів у процесі професійної підготовки. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Шевченка, 21, 8-12.

<https://doi.org/10.58407/visnik.232102>

Стаття присвячена дослідженню проблеми формування інфомедійної грамотності майбутніх учителів-філологів у процесі їх професійної підготовки. Встановлено, що формування інфомедійної грамотності майбутніх учителів англійської мови у процесі професійної підготовки здійснюється під час опанування ними обов'язкових та вибіркового освітніх компонент педагогічного циклу; відбувається за двома напрямками – формування вміння критично аналізувати інформацію, подану в різних джерелах, та утворення здатності створювати власний якісний контент; з'ясовано, що поєднання традиційних форм та онлайн-курсів в процесі викладання підвищує результативність цього процесу; визначено, що подальшого дослідження потребують питання, які пов'язані із формуванням цифрової грамотності, вміннями створювати якісний контент та вести професійний блог педагога.

Гомеля, Н., Ханова, О. (2023). Підготовка майбутніх педагогів професійного навчання в контексті особистісного підходу. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 2, 67-77.

[https://doi.org/10.35387/od.2\(24\).2023.67-77](https://doi.org/10.35387/od.2(24).2023.67-77)

Авторами статті здійснено аналіз проблеми підготовки майбутніх педагогів професійного навчання. Акцентовано увагу на особистісній зорієнтованості освітнього процесу, що уможливорює цілеспрямований, спеціально організований й особистісно спрямований процес оволодіння знань студентами професійно-педагогічних закладів освіти. Виявлено стан розробленості проблеми та умови реалізації особистісного підходу в підготовці майбутнього педагога професійного навчання як сукупність зовнішніх і внутрішніх чинників, від реалізації яких залежить ефективність формування в майбутніх педагогів особистісної готовності до професійно-педагогічної діяльності. Розглянуто ідеї поєднання теорії та практики підготовки здобувачів освіти в професійно-педагогічних закладах, розкриваючи зміст, форми і методи особистісно-орієнтованої підготовки майбутнього педагога професійного навчання. Проаналізовано особливості психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, що ґрунтуються на принципах духовно-особистісного підходу (гуманізації, духовно-особистісної інтеграції, ціннісно-сміслової детермінації). Наголошено, що впровадження означених принципів дозволяє збагачувати освітній процес гуманістичним змістом і максимально розкривати потенційні можливості та стимулювати до особистісної творчості в подальшій професійній діяльності.

Гомонюк, О. (2020). Розвиток психолого-педагогічної компетентності викладачів закладів вищої освіти в умовах неперервної освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 57, 155-164.

Глиbokі соціальні й економічні зміни, що відбуваються нині в Україні, спонукають до реформування системи вищої освіти, що має сприяти утвердженню людини як найвищої соціальної цінності. Лише компетентна, самостійна і відповідальна, з чіткими громадянськими позиціями індивідуальність, тобто освічена, вихована людина здатна до оновлення суспільства, забезпечення державності України, розвитку її економіки та культури. Високий рівень професійної компетентності майбутнього викладача забезпечує розвиток педагогічної творчості. Реалізація творчої активності педагога в проектуванні соціоосвітнього, культурного середовища, розробці конкретних педагогічних технологій сприяє його самореалізації, розвитку творчих здібностей до перетворення освітнього середовища, удосконаленню професійного інструментарію. Найчастіше творчість проявляється в здатності обґрунтовано й з максимальною ефективністю застосовувати в освітньому процесі різні інноваційні методи й форми навчання та виховання, нетрадиційно використовувати професійні знання й особистісні якості. Однією із важливих складових професійно-педагогічної культури майбутнього викладача є його психолого-педагогічна компетентність, яку можна представити як узгодженість знань та практичних умінь із реальною поведінкою, що демонструються педагогом у процесі діяльності. Результати дослідно-експериментальної роботи показали необхідність цілісної і багаторівневої організації системи формування психолого-педагогічної компетентності майбутніх викладачів, що передбачає: використання потенціалу змісту психолого-педагогічних і загальногуманітарних дисциплін, застосування практично зорієнтованих технологій процесу навчання, активізацію позааудиторної роботи шляхом організації науково-дослідної, виховної, волонтерської роботи, проведення неперервної практичної підготовки, яку доцільно здійснювати через різні види педагогічних практик, що проводяться протягом усього періоду навчання за наскрізною програмою.

Городнича, Л., Ольховик, В. (2023). Професійна готовність до педагогічної діяльності майбутніх учителів іноземних мов: проблемне поле. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, 21, 83-87.

<https://doi.org/10.58407/visnik.232114>

У статті визначено важливі складові готовності майбутніх учителів до професії вчителя та наявності усвідомлення особливого місця цієї професії в системі сучасних соціальних координат. Виявлено особистісні мотиви вибору фаху, вподобання в процесі педагогічної діяльності, складнощі, які виникають при зануренні в справжній освітній процес. Визначено ціннісні орієнтири майбутніх учителів іноземних мов у напрямку життєвих пріоритетів у виборі майбутньої фахової діяльності. Досліджено особливості професійної підготовки до педагогічної діяльності майбутніх учителів іноземних мов, місце власне іноземної мови у пріоритетах вибору професії. Визначено важливі складові готовності до професії вчителя іноземних мов, з'ясовано суттєві складнощі у формуванні мотиваційної складової, розкрито ряд загальних проблем, що виникли під час проходження виробничої (педагогічної) практики і досліджено ефективні прийоми для покращення якості професійної готовності до педагогічної діяльності майбутніх учителів.

Гоцуляк, К., Стамбульська, Т. (2021). Формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи в умовах дистанційного навчання у фаховому педагогічному коледжі. Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки, 1, 143-148.

<https://doi.org/10.26661/2522-4360-2021-1-1-22>

Діджиталізація освіти, використання все новіших і сучасніших інформаційно-комунікаційних технологій та укорінення глобальної мережі

Інтернет як основи здобуття освіти призвели до змін у традиційних моделях навчання. У статті визначено сутність поняття «формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи в умовах пандемії». Багато труднощів та недоліків було виявлено під час здійснення дистанційного навчання: проблема наступності в педагогічній освіті (змісту, методів, форм), змісту навчального матеріалу на різних рівнях вищої освіти; домінування репродуктивних методів та форм навчання; слабка орієнтація підготовки на майбутню професію, неможливість здійснювати навчання у дистанційній формі на однаковому рівні для всіх студентів та обмеженість в ефективному та адекватному оцінюванні результатів дистанційного навчання здобувачів освіти. Визначено поняття компетентності вчителів початкових класів та вивчено можливість формування професії та культури викладання у сучасних коледжах.

Гриценко, А. П. (2019). Концепція формування професійної компетентності майбутніх учителів історії у процесі фахової підготовки. *Педагогіка та психологія*, 62, 68-78.

<https://doi.org/10.34142/2312-2471.2019.62.08>

У статті аналізуються основні теоретичні положення концепції формування професійної компетентності майбутніх учителів історії у процесі фахової підготовки й виокремлюються теоретичний, методичний, практичний та методологічний концепти. Звернено увагу, що завдяки інтеграції ряду педагогічних підходів методології системи (особистісно-орієнтованого, компетентнісного, гуманістичного, системного, діяльнісно-розвивального, середовищного, аксіологічного, акмеологічного, суб'єкт-суб'єктного) відбувається інтенсифікація результатів названої системи. З'ясовано, упровадження інтеграційного підходу допомагає загальному об'єднанню означених принципів формування професійної компетентності майбутніх

учителів історії у процесі фахової підготовки завдяки поєднанню складових освітнього процесу (зміст, форми, методи, засоби) з інноваційністю та інтегрованістю навчання. Звернено увагу, що дієвість концепції формування професійної компетентності майбутніх учителів історії у процесі фахової підготовки досягається рядом педагогічних умов, основними з яких є: упровадження інноваційних технологій навчання до процесу фахової підготовки майбутніх учителів історії; створення інформаційно-освітнього середовища фахової підготовки майбутніх учителів історії у закладах вищої освіти; переорієнтація освітнього процесу на оволодіння майбутніми учителями історії методологією науково-технічної творчості; проектування змісту освіти на основі ідей компетентнісного підходу; цілеспрямований розвиток особистісно-професійних якостей майбутніх учителів історії.

Іваницький, О.І., Панічук, М.А., Сичева, С.В. (2022). Модернізація магістерської підготовки майбутніх педагогів закладів вищої освіти в умовах цифровізації освітнього простору. *Педагогічні науки: теорія та практика*, 3, 69-76.

<https://doi.org/10.26661/2786-5622-2021-3-09>

У статті досліджено шляхи модернізації професійної підготовки майбутніх педагогів закладів вищої освіти в умовах цифровізації освітнього простору. Емпіричне дослідження показало значну неоднорідність рівнів педагогічних знань та рівня цифрової компетентності здобувачів освітньої програми «Педагогіка вищої школи». Обґрунтовано детермінанти, орієнтація на які сприяє більш ефективній магістерській підготовці майбутніх педагогів закладів вищої освіти. Виділені детермінанти вказують на шляхи модернізації професійної підготовки майбутніх педагогів закладів вищої освіти. На основі виділених детермінантів оновлено освітньо-професійну програму «Педагогіка вищої школи», зокрема, доповнено перелік фахових компетентностей, поданих

у Стандарті вищої освіти України. Представлені в освітньо-професійній програмі компетентності інтегрують досягнення педагогіки, освітнього менеджменту, педагогічної психології, акмеології, андрагогіки та публічної діяльності, що підкреслює націленість програми на підготовку нової генерації дієвих та ефективних педагогів закладів вищої освіти, здатних до інноваційної й пошуково-дослідницької діяльності.

Калічак, Ю. (2022). Формування конкурентноздатного фахівця за допомогою курсу «Педагогічна творчість» в системі професійної підготовки педагогів закладів дошкільної освіти. *Acta Pedagogica Volynienses*, 4, 23-28.

<https://doi.org/10.32782/apv/2022.4.4>

Статтю присвячено аналізу особливостей використання курсу «Педагогічна творчість» в процесі професійної підготовки педагогів закладів дошкільної освіти задля формування творчої особистості студента. Охарактеризовано сутність педагогічної творчості та сучасні моделі розвитку інтелекту, процес становлення та розвитку ідей педагогічної творчості в історії закордонної та української педагогічної думки, теоретичні здобутки та практичний досвід педагогічного управління творчою діяльністю дітей дошкільного віку. З'ясовано позитивний вплив на опанування основних теоретичних знань та практичних вмінь щодо творчої діяльності вихователя у закладі дошкільної освіти та її значення в майбутній педагогічній діяльності. Сформульовано специфічні особливості принципів педагогічної творчості вихователя у сучасній українській системі дошкільної освіти, непересічне значення застосування педагогічних технологій творчого розвитку дошкільників. Доведено важливість застосування на практиці основних напрямів самопідготовки вихователя до педагогічної творчості, обов'язкового врахування психолого-педагогічних особливостей дітей дошкільного віку,

значення їх діагностики задля ефективного вирішення завдань едукації дошкільників у сучасних умовах.

Кириченко, Р., Колодяжна, А. (2021). Психологічне дослідження навчально-професійної мотивації майбутніх педагогів. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки, 48-59.

[https://doi.org/10.31392/npu-nc.series12.2021.13\(58\).05](https://doi.org/10.31392/npu-nc.series12.2021.13(58).05)

В статті розглянуто основні аспекти мотивації як психолого-педагогічного феномена. Проаналізовані умови, що впливають на формування позитивних мотивів навчальної діяльності та методи підвищення мотивації студентів до навчання. Здійснено аналіз проблеми формування і проявів актуальної навчально-професійної мотивації у майбутніх педагогів для підвищення рівня підготовки сучасних фахівців. Визначено, що сучасна молодь розуміє важливість вищої освіти сьогодні.

В більшості студентів провідними мотивами до навчання є пізнавальні та професійні. Для підвищення рівня підготовки сучасних фахівців до успішної конкурентоспроможної професійної діяльності на світовому ринку праці суттєвим завданням є розвиток професійної мотивації студентів у закладах вищої освіти, доцільним є створення системи психологічного супроводу професіоналізації майбутніх фахівців з метою виявлення основних проблем, пов'язаних з початковим етапом професійної кар'єри майбутніх фахівців і для сприяння їх позитивному вирішенню.

Коркішко, О., Соснова, І. (2022). Використання ресурсу альтернативної освіти в позааудиторний час як педагогічна умова формування професійного іміджу майбутнього викладача закладу вищої освіти. Гуманізація навчально-виховного процесу, 1(101), 24-32.

[https://doi.org/10.31865/2077-1827.1\(101\)2022.264935](https://doi.org/10.31865/2077-1827.1(101)2022.264935)

У статті зазначено, що професійна підготовка майбутніх викладачів у закладі вищої освіти України займає особливе місце серед пріоритетних завдань сучасної освіти, бо вона спрямована на формування особистості педагога, що залишається головною дійовою особою її оновлення й удосконалення. Констатовано, що сучасна педагогіка постає перед необхідністю впроваджувати різноманітні форми й методи роботи зі здобувачами, спрямовані на формування професійного іміджу майбутнього педагога. Узагальнюючи наукові погляди представників психолого-педагогічних досліджень, зазначено, що професійний імідж майбутнього викладача ЗВО – це цілісний образ фахівця, сформований у свідомості майбутнього викладача, що вміщує загальні та фахові компетентності, високий рівень професіоналізму, педагогічної майстерності та сприяє створенню певного враження. Підкреслено, що ефективність формування професійного іміджу в майбутніх викладачів буде досягнуто за умови використання ресурсу альтернативної освіти в позааудиторний час. Виокремлено основні організаційні форми альтернативної освіти, що сприятимуть формуванню професійного іміджу викладача ЗВО: освітній туризм, стажування, тренінги, семінари, онлайн-курси, майстер-класи, відеолекторії, користування мережевими бібліотеками, Інтернет-сервісами та цифровими ресурсами загальнокультурного характеру, онлайн навчання, дистанційне навчання, курси для підвищення іміджевої компетентності тощо).

Королук, О. (2022). Професійна підготовка майбутніх учителів математики в університетах Німеччини. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 2, 171-179.

[https://doi.org/10.35387/od.2\(22\).2022.171-179](https://doi.org/10.35387/od.2(22).2022.171-179)

Стаття присвячена особливостям професійної підготовки майбутніх учителів математики у Федеративній Республіці Німеччина. Встановлено, що

після приєднання до Болонського процесу в країні стосовно підготовки педагогічних кадрів відбулися відчутні зміни, які спрямовані на вдосконалення, підвищення якості освіти, а також досягнення узгодженості в освітніх питаннях з іншими державами Європейської співдружності. Нині в Німеччині готують фахівців педагогічних спеціальностей у двоступеневій системі «бакалавр-магістр». Тривалість і зміст, методика навчання залежить від того, в якій школі має намір працювати вчитель у майбутньому. Так, викладачів математики для старшої школи, гімназій готують виключно університети. Після закінчення бакалаврату здобувач отримує ступінь «бакалавр наук» або «бакалавр мистецтв». Магістратура завершується отриманням ступеня «магістр освіти». Далі випускники університетів можуть продовжити наукову діяльність в аспірантурі (докторантурі), захистити дисертацію та отримати ступінь доктора філософії Phd. З'ясовано, що обов'язковою фазою підготовки майбутнього вчителя є стажування в школі (Referendariat), успішне проходження якого стає допуском до другого державного екзамену, а в подальшому до самостійної фахової діяльності. Проведений аналіз досвіду німецьких освітніх реформ та інновацій може бути використаний у системі фахової підготовки майбутніх учителів математики в Україні.

Коханко, О. (2023). Роль курсу «Педагогіка партнерства та супервізії у фаховій підготовці майбутніх учителів початкової школи. *Освітньо-науковий простір*, 4 (1), 71-79.

[https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.4\(1\).2023.08](https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.4(1).2023.08)

У статті розкрито досвід впровадження навчального курсу «Педагогіка партнерства та супервізії» в освітній процес підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Початкова освіта» Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. У статті узагальнено досвід фахової підготовки майбутніх

учителів до реалізації партнерської взаємодії в умовах НУШ, проаналізовано її зміст на магістерському рівні та представлено досвід впровадження навчального курсу «Педагогіка партнерства та супервізії». Аналіз досвіду підготовки здобувачів магістерського рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта до впровадження педагогіки партнерства в українських ЗВО показав, що в окремих вишах є навчальні курси, що безпосередньо сприяють формуванню відповідних компетентностей («Педагогіка партнерства», «Педагогічне партнерство з різними соціальними інститутами», «Психолого-педагогічні основи партнерської взаємодії в освітньому процесі»), а є навчальні курси, що опосередковано готують майбутнього вчителя до педагогічного партнерства (технології навчання освітніх галузей у початковій школі, педагогічні інновації, інклюзивна освіта). У статті охарактеризовано мету, завдання та програмні результати вивчення курсу «Педагогіка партнерства та супервізії» освітньої програми «Початкова освіта» магістерського рівня в УДУ імені Михайла Драгоманова. Узагальнено досвід упровадження традиційних та інтерактивних методів та форм навчання студентів у рамках курсу «Педагогіка партнерства та супервізії», що сприяли формуванню їх фахової компетентності до педагогічного партнерства.

Кравченко, В. (2023). Психологічні засади педагогічної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у сучасному контексті. *Теоретична і дидактична філологія*, 35, 16-27 с.

<https://doi.org/10.31470/2309-1517-2023-35-16-27>

Статтю присвячено оптимізації системи педагогічної підготовки вчителів іноземних мов. У статті досліджено психологічні засади аналізу сучасного стану педагогічної підготовки вчителів іноземних мов, розглянуті фактори впливу на спрямованість особистості. Розроблено комплекс психологічних знань у педагогічній підготовці майбутніх вчителів іноземної мови. Також

виділено основні психологічні умови розвитку професійно значущих якостей особистості майбутніх мовників та визначено комунікативні властивості особистості. Виявлено комунікативні властивості особистості, які займають центральне місце у структурі особистісних властивостей вчителя, та визначають інші риси характеру. Виокремлено найважливіші види серед навчальних міжособистісних відносин. Наявність у майбутнього викладача іноземної мови психолого-педагогічної бази уможливило здійснення ним педагогічної діяльності у закладі вищої освіти, тобто викладати іноземні мови, самовдосконалюватися та постійно розвиватися. Визначено основні цілі педагогічної підготовки вчителів іноземної мови. Окреслено актуальні проблеми підготовки вчителів іноземних мов у психологічному аспекті.

Малихін, О., Ліпчевська, І. (2023). Візуалізація навчальної інформації як складова професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи. *Український педагогічний журнал*, 4, 59-66.

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-4-59-66>

Вища освіта в Україні реалізується в змішаній формі з превалюванням дистанційної складової. За таких умов актуалізується питання залучення до навчального процесу інформаційно-комунікаційних технологій, що, зокрема, передбачає розширення складової візуального навчання та візуальної комунікації в навчально-пізнавальній діяльності студентів. Водночас, концепція Нової української школи висуває перед закладами педагогічної освіти вимогу наявності сформованості вмінь візуалізації навчальної інформації майбутніх учителів початкової школи як складової їх методичної та психолого-педагогічної компетентностей. Проблема підготовки педагогів частково вирішується на курсах підвищення кваліфікації в контексті реалізації положень «Нової української школи» для вчителів початкових класів. Проте, відповідно до отриманих результатів опитування вчителів початкової школи й

аналізу освітньо-кваліфікаційних і робочих програм педагогічних закладів вищої освіти, констатуємо доцільність модернізації змісту підготовки вчителів початкової школи з зазначеного напрямку шляхом розроблення й упровадження дидактичної системи формування вмінь візуалізації навчальної інформації.

Мацюк, Л. (2017). Психолого-педагогічні передумови підготовки майбутніх педагогів до правового виховання молодших школярів. *Освітній простір України*, 11, 81-87.

<https://doi.org/10.15330/esu.11.81-87> ·

У статті окреслено психолого-педагогічні передумови підготовки майбутніх педагогів до правового виховання молодших школярів. Зокрема підґрунтям для дослідження порушеної проблеми розглядаємо сформульовані вченими завдання перед сучасною вищою педагогічною школою України – виховувати нове покоління молодих педагогів, здатних правильно сприймати й адекватно діяти. Узагальнення результатів досліджень різних аспектів професійної підготовки майбутнього педагога дає підстави стверджувати, що їх консолідуючим стрижнем була і є особистість такого педагога, який би на підставі вищих цінностей добра, істини, краси тощо регулював життєдіяльність своїх вихованців.

Мешко, Г. М., Мешко, О.І. (2021). Формування саногенного мислення як технологія забезпечення професійного здоров'я майбутніх учителів. *Педагогічний альманах*, 46, 104-111.

<https://doi.org/10.37915/pa.vi46.114>

Статтю присвячено дослідженню ролі саногенного мислення у збереженні і зміцненні професійного здоров'я майбутніх учителів. На основі вивчення й аналізу психолого-педагогічної літератури з'ясовано сутність

саногенного мислення, саногенного потенціалу і саногенного виховання особистості, структуру і функції саногенного мислення у здоров'ятворчій діяльності педагога. Виявлено можливості та описано досвід формування саногенного мислення майбутніх учителів на етапі підготовки у закладі вищої освіти. Схарактеризовано діяльність, спрямовану на формування саногенного мислення майбутніх учителів, що проводиться на заняттях з курсів «Вступ до педагогічної професії», «Педагогіка», «Професійне здоров'я педагога», також під час психолого-педагогічного тренінгу. Представлено комплекс методів роботи, що спрямовується на розвиток внутрішніх психічних сил майбутніх учителів, гармонізацію самооцінки і Я-концепції студентів, активізацію механізмів особистісної саморегуляції, ресурсів стресостійкості, формування продуктивних копінг-стратегій, самоефективності їх особистості. Визначено перспективи подальших наукових розвідок, що передбачають дослідження проблеми підвищення рівня професійної стресостійкості та формування резильєнтності вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Небитова, І.А. (2021). Актуалізація ціннісно-сміслових аспектів самоосвіти майбутніх учителів початкових класів як запорука їхнього професійного зростання. *Теорія та методика навчання та виховання*, 50, 144-153.

<https://doi.org/10.34142/23128046.2021.50.13>

У статті розкрито проблему актуалізації ціннісно-сміслових аспектів самоосвіти майбутніх учителів початкових класів як запоруки їхнього професійного зростання. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування актуалізації ціннісно-сміслових аспектів самоосвіти майбутніх учителів початкових класів та аналіз її впливу на процес професійного зростання майбутніх фахівців. Зазначено компетенції, що забезпечують спрямованість підготовки сучасного вчителя початкових класів, а саме: усвідомлення

ціннісно-сміслових аспектів педагогічної діяльності в сучасному суспільстві та соціальної значущості майбутньої професії, володіння мотивацією щодо організації професійної діяльності; використання різних засобів професійного самопізнання і саморозвитку; вміння проєктувати індивідуальний маршрут у педагогічній освіті; володіння способами вдосконалення професійних знань, умінь та навичок шляхом використання можливостей інформаційного середовища закладу освіти, регіону, області, країни; володіння способами розв'язання різних завдань виховання та духовно-морального розвитку особистості учнів тощо. Доведено, що у процесі практичної підготовки студентів для актуалізації ціннісно-сміслових аспектів самоосвіти доцільно використовувати технологію самопроєктування як засіб професійно-особистісного становлення майбутніх педагогів.

Павлова, Н. С. (2020). Методична підготовка майбутніх учителів інформатики як сучасна педагогічна проблема. *Науковий часопис НПУ імені М. П Драгоманова, Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання, 22(29), 87-95.*

[https://doi.org/10.31392/npu-nc.series2.2020.22\(29\).12](https://doi.org/10.31392/npu-nc.series2.2020.22(29).12)

Описано особливості методичної підготовки майбутніх учителів інформатики в закладах вищої освіти як сучасну педагогічну проблему. Розкрито актуальність та доцільність удосконалення методичної підготовки майбутніх учителів інформатики як складової неперервного професійного становлення та як процесу оволодіння методичними знаннями, формування методичних умінь, розвитку професійних та особистісних якостей. Акцентовано увагу на окремих напрямках методичної підготовки, зокрема, на поєднанні навчально-методичної та науково-методичної діяльності студентів, які здобувають вищу освіту за спеціальністю 014 Середня освіта (інформатика). Визначено, що потрібно орієнтувати майбутніх учителів на сьогодення й

майбутнє, навчити їх гнучко й виважено реагувати на зміни у професійній діяльності, прогнозувати методичні завдання, які будуть сформовані внаслідок динамічного розвитку інформатики як фундаментальної науки та як шкільного предмету. Методичну підготовку майбутніх учителів інформатики розглянуто як: етап і результат професійного становлення; систему, що об'єднує в єдине ціле інші компоненти професійної освіти; процес оволодіння методичними знанням і вміннями, розвитку професійно значущих особистісних якостей, що спрямований на підвищення якості вищої педагогічної освіти.

Павлова, Н. (2022). Педагогічна ситуація як дидактична одиниця професійної підготовки майбутніх учителів інформатики. *Іноватика у вихованні*, 16, 204-214.

<https://doi.org/10.35619/iiv.v1i16.490>

Педагогічну ситуацію досліджено як дидактичну одиницю професійної діяльності вчителя і як складову освітнього процесу професійної підготовки студентів, які здобувають кваліфікацію «вчитель інформатики». Педагогічні ситуації є сукупністю умов і обставин, наслідком діяльності суб'єктів освітнього процесу і потребують від того, хто навчає обґрунтованого вирішення, враховуючи індивідуальні характеристики здобувачів освіти, зміст навчання й інші дидактичні чинники. Доведено необхідність професійної підготовки майбутніх учителів інформатики із використанням різних за класифікацією педагогічних ситуацій під час вивчення дисциплін психолого–педагогічного і методичного циклу. Педагогічні ситуації вивчено через призму методу ситуаційного навчання. Відзначено, що опрацювання ситуацій сприяє: усвідомленню практичної значимості теоретичних знань; поглибленню інтересу до вивчення дисциплін професійного циклу; поєднанню знань з педагогіки, інформатики та методики її навчання; розвитку професійного

мислення; набуттю початкового педагогічного досвіду. Узагальнюючи результати дослідження відображено з використанням Swot-аналізу.

Пінська, О. Л. (2013). Психолого-педагогічні засади організації особистісно орієнтованого навчання майбутніх педагогів. *Освітній вимір*, 38, 398-401.

<https://doi.org/10.31812/educdim.v38i0.3257>

У статті розглядаються основні психолого-педагогічні концепції організації особистісно орієнтованого навчання в процесі підготовки майбутніх учителів. Доведено позицію про те, що головною метою освіти постає створення умов для розвитку здібностей, індивідуально особистісних властивостей студентів.

Погорелов, М. (2019). Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності майбутнього викладача професійного навчання як психолого-педагогічна проблема. *Духовність особистості методологія теорія і практика*, 6, 190-201.

<https://doi.org/10.33216/2220-6310-2019-93-6-190-201>

Стаття присвячена питанням готовності у галузі транспорту до застосування ІКТ (інформаційно-комунікаційні технології) як психолого-педагогічна проблема. Проведено аналіз науково-педагогічної літератури та результатів дослідження процесу формування готовності майбутніх викладачів професійного навчання в галузі транспорту до застосування ІКТ у професійній діяльності. Визначено структуру професійно-педагогічних умінь вчителя (викладача), виходячи з функцій педагогічної діяльності, етапів управління освітнім процесом та логіки процесу розглянутої діяльності. Виявлено основні чинники, що впливають на готовність майбутніх викладачів професійного навчання у галузі транспорту (соціально-економічний, ціннісно-орієнтаційний,

організаційно-педагогічний). Визначено, що готовність до професійної діяльності є результатом розвитку особистості відповідно до професійних вимог, наслідком фахової підготовки з урахуванням особистих якостей індивіда.

Потапчук, Т., Онищук, В., Мірошніченко, В. (2022). Формування комунікативної культури майбутніх педагогів: аналіз результатів експериментального дослідження. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки*, 3, 442-455.

<https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v30i3.1238> ·

У статті проведено аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи з формування комунікативної культури майбутніх педагогів. Комунікативна культура майбутніх педагогів є складовою їхньої професійної компетентності та забезпечується впорядкованістю знань, норм, цінностей і зразків поведінки, прийнятих в суспільстві та вміння органічно, природно і невимушено реалізувати їх у професійній діяльності. Водночас вона є сукупністю спеціальних комунікативних знань, навичок і умінь, за допомогою яких фахівець запобігає виникненню психологічних ускладнень, долає можливі труднощі, бар'єри та прогнозує результативність міжособистісної та ділової професійної взаємодії. Констатовано, що комунікативна культура є необхідною передумовою входження у професійну сферу, показником рівня професійної компетентності, вагомою умовою ефективності професійної діяльності та професійного самовдосконалення фахівця. Тому формування комунікативної культури майбутніх педагогів розглядається як одне з пріоритетних завдань фахової підготовки у вищих закладах освіти. Розкрито методику проведення експериментального дослідження з формування комунікативної культури майбутніх педагогів, що складалася з двох основних структурованих

компонентів: теоретичного та практичного. Доведено, що майбутні педагоги знають суттєві особливості педагогічного спілкування та його структуру; сутність складників орієнтування в педагогічній ситуації; основні причини помилок, що призводять до виникнення перешкод у педагогічній діяльності; види цих перешкод і засоби їхнього уникнення, володіють змістовим аспектом техніки мовлення та засобами його виразності.

Прокопенко І.Ф., Мкртічян, О.А. (2019). Сучасні дослідження проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів у педагогічній теорії та практиці. *Педагогіка та психологія*, 61, 146-164.

<https://doi.org/10.34142/2312-2471.2019.61.17>

Сучасні умови, орієнтація суспільства на демократичні засади, модернізація системи дошкільної освіти (різноманіття форм дошкільного виховання, варіантність навчальних програм) зумовлюють необхідність змін в системі підготовки вихователів. У статті висвітлено актуальну проблему підготовки майбутніх вихователів до професійної діяльності з дітьми дошкільного віку, яка знайшла відбиття в багатьох сучасних науково-педагогічних дослідженнях. Зазначено, що нині значна увага приділяється проблемі підготовки студентів факультету дошкільної освіти, адже головною постаттю, від якої залежить навчання, виховання та розвиток дітей дошкільного віку, є вихователь закладу дошкільної освіти (ЗДО). Визначено та уточнено сутність поняття «підготовка майбутніх вихователів» та розкрито зміст професійної підготовки студентів дошкільної освіти у ЗВО та здатності, якими вони мають володіти для успішної професійної діяльності. Комплексний аналіз проблеми підготовки майбутнього вихователя в науковій психолого-педагогічній літературі свідчить про те, що у сучасних умовах система підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти розглядається вченими як багатofакторна структура, головне завдання якої полягає в набутті кожним

студентом особистісного сенсу діяльності, формуванні професійної майстерності, постійно зростаючий інтерес до роботи з дітьми та їхніми батьками, а також у розвитку успішності в діяльності, на основі якої по-новому вирішуються питання підвищення ефективності виховання у ЗДО.

Прокопенко, І. А. (2020). Технологічний арсенал підготовки майбутніх учителів до фасилітаційної взаємодії з учнями. *Педагогіка та психологія*, 63, 133-141.

<https://doi.org/10.34142/2312-2471.2020.63.14>

Актуальність дослідження полягає у тому, що система підготовки майбутніх учителів на засадах технологізації до фасилітаційної взаємодії з учнями є важливим чинником в сучасній освіті. Автором обґрунтовано технологію підготовки майбутніх учителів до фасилітаційної взаємодії з учнями, яку визначаємо як системне планування, імплементацію та діагностику її компонентів. Розроблена технологія містить мету та етапи реалізації. В дослідженні доведено, що дієвості підготовки майбутніх учителів до фасилітаційної взаємодії з учнями сприяють такі етапи: мотиваційноціннісний, змістово-діяльнісний та оцінно-рефлексійний. В дослідженні, ґрунтуючись на структурі готовності майбутніх учителів до фасилітаційної взаємодії, дієвим є оволодіння стратегіями здійснення фасилітаційної взаємодії, які можливі при створенні трьох типів спеціальних ситуацій: навчальні (реальні), уявні реальні (професійні), уявні нереальні (фантазійні). В процесі проведеного аналізу способами вирішення проблемних ситуацій при підготовці майбутніх учителів до фасилітаційної взаємодії з учнями доведено, що є проблемні й інформаційні запитання, заздалегідь підготовлені вчителем або ті, що з'являються в процесі їх аналізу й вирішення.

Романишина, Л., Крищук, Б., Гура, А. (2023). Формування педагогічної культури майбутніх фахівців як актуальна педагогічна проблема. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*, 1, 154-161.

<https://doi.org/10.31891/pcs.2023.1.23>

Центральне місце у реформуванні вищої освіти посідає забезпечення та підвищення якості освітнього процесу, що є одночасно метою та результатом діяльності кожного закладу вищої освіти. Сучасна вища освіта в Україні є центральною соціально-державною інституцією, ключовою функцією якої є підготовка майбутніх фахівців до різних аспектів майбутньої діяльності у певній галузі. Проблема підвищення якості діяльності сучасних фахівців неоднозначно залежить від сформованості педагогічної культури. Педагогічну культуру розглянуто як інтегральну характеристику, що визначає здатність майбутніх фахівців вирішувати професійні проблеми і типові професійні завдання, що виникають у реальних ситуаціях професійної діяльності на основі використання знань, професійного та життєдайного досвіду, цінностей та індивідуальних здатностей. Встановлено, що формування педагогічної культури студентів здійснюється у процесі професійної підготовки переважно у трьох напрямках: під час психолого-педагогічної підготовки студентів (вивчення психології, педагогіки); у межах організації самостійної діяльності студентів, спрямованої на розвиток та поглиблення теоретичних знань та практичних умінь; під час самовиховання та самоосвітньої діяльності. Формування та розвиток педагогічної культури є складним процесом, який триває протягом усього професійного життя.

Савченко, Г. (2023). Педагогічні принципи у процесі формування комунікативних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва на заняттях оркестрового колективу. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*, 22, 56-62.

<https://doi.org/10.58407/232210>

У статті обґрунтовано педагогічні принципи та особливості їх застосування в структурі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до практичної роботи, адже комунікативні уміння є важливою складовою в освітньому процесі, особливо мистецькому. Пов'язані з цим нововведення будуть сприяти більшій ефективності та якості в процесі роботи закладів мистецької освіти, адже сучасна освіта в Україні ставить нові вимоги до якості процесу навчання. На сьогоднішній день розвиток мистецької освіти вийшов на рівень, який потребує від студентів закладу вищої освіти мобільності та такого рівня спілкування, яке дасть можливість розвивати креативне мислення, творчо підходити до процесу навчання та виховання, знаходити інформацію, яка допоможе йти інноваційним шляхом і, завдяки цьому, успішно адаптуватися на ринку праці. Стаття розкриває особливості застосування в мистецькій освіті конкретних педагогічних принципів – синергетичного, культурологічного та діалогічного. Показано складність процесу застосування цих принципів у методології мистецької освіти та комплексний характер їх дії; підкреслено, що застосування кожного з цих принципів є базовим при формуванні комунікативних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва. Сучасне суспільство швидко змінюється, і мистецька освіта повинна це враховувати, адже старі технології не дають можливості відобразити об'єктивну картину сучасного розвитку, а вихід з такої ситуації можна знайти тільки у доцільних нововведеннях.

Савчин, М.В., Василенко, Л.П. (2022). Формування професійної компетентності майбутніх педагогів у практиці викладання психологічних дисциплін. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія, 3, 96-100.

<https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2021.3.19>

Констатується, що психологічна підготовка в педагогічних навчальних закладах вимагає переосмислення, докорінного оновлення мети, змісту психологічної освіти через посилення її практичної спрямованості. Зазначається, що нагальною є потреба в з'ясуванні умов, механізмів та вдосконаленні методів викладання психології з метою формування професійної компетентності в майбутніх педагогів. Виділено компетенції, розвиток яких можна забезпечити під час викладання психологічних дисциплін: діагностичну, соціально-психологічну, соціально-перцептивну, особистісну, аутопсихологічну, забезпечення професійного розвитку, саморегулятивну, забезпечення навчання (само- і взаємонавчання), виховання (само- і взаємовиховання), розвитку (само- і взаєморозвитку) школярів, комунікативну, а також складники та механізми їх становлення. Виділено умови формування професійної компетентності в майбутніх педагогів засобами психологічних дисциплін, як-от орієнтація на суб'єктність студента та особистісну спрямованість, створення креативного середовища, спонукання до рефлексивної діяльності, проблематизація освітнього процесу, забезпечення становлення професійної ідентичності та професійної мотивації.

Сбітнєва, Л. (2021). Формування професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі фахового навчання. *Духовність особистості методологія теорія і практика*, 2(Ч.1), 179-187.

https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-101-2_1-179-187

У статті розкрито сутність професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до роботи у сучасній школі. Наголошено, що у XXI столітті важливим завданням ЗВО виступає професійна підготовка майбутніх вчителів музичного мистецтва, які будуть здатні впливати на розвиток музичної культури підрастаючого покоління, збереження й збагачення національно-культурних традицій українського народу. Зазначено, що

інноваційні процеси, що відбуваються в галузі української освіти, виявляють істотні протиріччя між потребами сучасного світу та реальним станом підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до роботи в загальноосвітній школі. Обґрунтовано, що концепція цілісної системи підготовки вчителя музики включає в себе єдність загальнопедагогічної і спеціальної підготовки. Автор вважає, що професійну компетентність майбутнього вчителя музичного мистецтва слід розуміти як інтегративну якість, яка виявляється в: умінні використовувати свої знання в розвитку музичного сприймання, розвитку музичних здібностей учнів; здійснювати художньо-педагогічний аналіз творів, володіти методиками розвитку дитячого голосу та знаннями про особливості організаційної роботи у дитячих музичних колективах; розуміти сутність позакласної музично-естетичної роботи.

Скоромна, М., Шарапова, Г. (2023). Професійно-педагогічне спілкування як основа професійної діяльності майбутнього вчителя початкових класів. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»*, 48, 189-193.

<https://doi.org/10.24919/2413-2039.16/48.27>

У статті розкрито функції, стилі, види, структуру та інструменти головного питання; виявлено основний шлях побудови культури професійно-педагогічного спілкування як основи професійної діяльності. Більш детально розгорнуто питання про вербальні та невербальні засоби контактування. Наведено основні компоненти техніки педагогічної комунікації та перелік потрібних вмінь для вчителя для сприятливої взаємодії, якими кожен педагог повинен прагнути оволодіти. Наголошено на важливості ролі педагога як партнера по спілкуванню, коли вступає в контакт з учнями. Зазначено, що необхідно підвищити рівень комунікативного контролю студентів даного напрямку підготовки, а також збільшити вибір стилю «дружньої взаємодії» у спілкуванні. виключно, це важливо, щоб робота з підготовки майбутнього

вчителя початкової школи до спілкування проводилася протягом усього періоду навчання у ВНЗ.

Собченко, Т.М. (2020). Підготовка майбутніх педагогів до інноваційної професійної діяльності. Педагогіка та психологія, 63, 159-167.
<https://doi.org/10.34142/2312-2471.2020.63.17>

Грунтовні зміни в освіті вимагають змін та корегування фундаментальних основ педагогіки, освітніх процесів та технологій. У статті проаналізовано та узагальнено різноманітні дефініції «інновації» та «нововведення». Зокрема, зазначено, що інновації виникають тоді, коли є певна нова ідея, яка впроваджується, й цим самим тягне за собою істотні зміни та перетворення. Підкреслено, що у своєму розвитку нововведення має пройти певні етапи. Якщо якийсь з цих етапів не пройдений, то нововведення вважається незавершеним. Охарактеризовано структурні компоненти готовності до інноваційної діяльності: мотиваційний, когнітивний, рефлексивний, креативний. Окреслено показники, які визначають готовність педагога до інноваційної діяльності. Також визначено основні професійні та особисті якості, яких набуває майбутній вчитель у процесі підготовки до інноваційної педагогічної діяльності. Висновками та подальшими перспективами є виділення основних аспектів підготовки майбутніх педагогів до інноваційної педагогічної діяльності та розробка курсів за вибором «Інновації в освіті», «Педагогічні студії».

Стасенко, О. А. (2021). Формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури як запорука успішної педагогічної діяльності. Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки, 1, 242-247.

<https://doi.org/10.26661/2522-4360-2021-1-1-37>

У статті наголошується на тому, що вдосконалення державних стандартів в освітній галузі є одним із ключових напрямів реформування системи підготовки майбутніх учителів фізичної культури, оскільки педагогічна діяльність фахівця, який формує особистість дитини, певною мірою складна. Визначено, що підготовка студента як майбутнього вчителя фізичної культури неможлива без усвідомлення себе як суб'єкта педагогічної діяльності, яка повинна включати як набуття спеціальних знань, умінь та навичок, так і формування професійних компетентностей відповідно до вимог сучасних закладів середньої освіти. Установлено, що одним із першочергових завдань фахової підготовки майбутніх учителів фізичної культури, які постають перед сучасною системою вищої педагогічної освіти, є ефективний пошук та використання оптимальних шляхів підвищення ефективності навчальних технологій, спрямованих на формування професійних компетентностей майбутніх педагогів. Обґрунтовано структуру особистості вчителя фізичної культури, в якій знаходять своє відображення загальні та фахові (предметні) компетенції, а також програмні результати навчання (знання), уміння й комунікація. Акцентується увага на оволодінні системою практичних умінь та навичок займатися головними видами і формами раціональної фізкультурної діяльності в закладах середньої освіти; збереженні й зміцненні здоров'я, розвитку і вдосконаленні психофізичних можливостей, якостей та властивостей особистості; набутті досвіду творчого використання фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової діяльності для досягнення особистих і професійних цілей; формуванні загальної культури, гуманістичної спрямованості, компетентності, педагогічних здібностей та педагогічної техніки; умінні спілкуватися з колегами, учнями та їхніми батьками.

Тарарак, Н. Г. (2023). Особливості підготовки кадрів дошкільного профілю у Німеччині. *Теорія та методика навчання та виховання*, 54, 99-108.

<https://doi.org/10.34142/23128046.2023.54.09>

У статті аналізуються питання підготовки кадрів дошкільного профілю у Німеччині. З'ясовано, що до кінця 90-х рр. ХХ століття підготовкою кадрів для закладів дошкільної освіти займалися переважно соціально-педагогічні технікуми, які готували майбутніх вихователів до управління освітнім процесом, навчали їх оцінювати його ефективність, процес навчання орієнтували на планування, організацію, контроль та керівництво освітнім процесом у закладах дошкільної освіти і прищеплювали майбутнім вихователям навички подальшого саморозвитку і підвищення професійного рівня. Проведене дослідження свідчить про неузгодженість, яка існувала в кінці ХХ століття, між підготовкою дошкільних працівників та потребами практики. З'ясовано, що працівникам дошкільної галузі того періоду не вистачало знань з дитячої психології, умінь працювати з обдарованими дітьми, з дітьми-мігрантів і інвалідами, їм також були потрібні знання математичних та природничих наук, уміння працювати з батьками дітей дошкільного віку, знання методів і засобів організації виховної роботи з дітьми, вміння використовувати комп'ютерні технології. Як свідчить проведене дослідження, майбутнім вихователям закладів дошкільної освіти сьогодні надаються гарні знання в галузі методичної та дидактичної підготовки, знання з соціальної педагогіки, педагогіки релігії, педагогіки здоров'я, менеджменту дошкільної освіти, німецької та іноземної мов, релігії, соціології, музики, літератури, ручної праці, організації ігор та фізичних вправ.

Тарасова, О. (2018). Розвиток психологічної мобільності майбутніх педагогів професійного навчання у процесі професійної підготовки. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка, 17, 95-100.

<https://doi.org/10.32835/2223-5752.2018.17.95-100>.

У статті розглянуто проблему розвитку професійної мобільності, що необхідна сучасному молодому фахівцеві для успішної професійної діяльності в новому інформаційному суспільстві. Зокрема, акцентовано увагу на теоретичному аналізі проблеми формування психологічної мобільності майбутніх педагогів професійного навчання у процесі професійної підготовки; визначено та теоретично обґрунтовано психолого-педагогічні умови формування психологічної мобільності майбутніх педагогів професійного навчання. Дослідження проблеми формування психологічної мобільності майбутніх фахівців в системі установ професійної освіти дало змогу виявити низку протиріч між об'єктивною потребою суспільства у фахівцях і реальним станом професійної підготовки; між соціальним замовленням на підготовку психологічно мобільного фахівця й неможливістю його повноцінного виконання в умовах діючої вузьконаправленої освітньої системи. Закцентовано увагу на понятті «саморегуляція», так як саморегуляція проявляється через здатність керування власним психічним станом і поведінкою, з тим, щоб оптимальним чином діяти у складних педагогічних ситуаціях. Обґрунтовано, що задля ефективного формування психологічної мобільності майбутніх фахівців під час навчання та залучення студентів до активної роботи на занятті, необхідне формування стійкої позитивної установки на діяльність, високий рівень мотивації, розуміння змісту діяльності.

Теличко, Т.В. (2020). До питання щодо психолого-педагогічної компетентності майбутніх педагогів дошкільної освіти в сучасних умовах. *Духовність особистості: методологія теорія і практика*, 4, 259-267.

<https://doi.org/10.33216/2220-6310-2020-97-4-259-267>

Стаття присвячена формуванню необхідних умінь і навичок грамотного вирішення педагогічних конфліктів та загальної психолого-педагогічної компетентності педагогів-вихователів. Визначено та охарактеризовано зміст,

особливості та структуру психолого-педагогічної компетентності. Доведено, що психолого-педагогічна компетентність є однією з визначальних у структурі педагогічної діяльності сучасних педагогів закладів дошкільної освіти та складовою їхньої професійної компетентності. Практика показує, що необхідно розширити психолого-педагогічну підготовку вихователів закладів дошкільної освіти. Молодий педагог повинен уміти творчо співпрацювати з дітьми, батьками і з колегами; грамотно вирішувати конфліктні ситуації. Психолого-педагогічна компетентність передбачає узгодженість між психологічними, педагогічними та методичними знаннями, практичними вміннями і реальною поведінкою. Встановлено, що майбутні вихователі закладів дошкільної освіти часто переживають низку труднощів, пов'язаних із застосуванням досягнень психології у професійній практичній діяльності.

Троценко, Т., Троценко, В. (2022). Психологічні аспекти готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності. *Theory and practice of physical culture and sports*, 1, 133-137.

[https://doi.org/10.31470/2786-6424-2022-1\(1\)-133-137](https://doi.org/10.31470/2786-6424-2022-1(1)-133-137)

Актуальність статті полягає у необхідності вирішення проблеми психологічної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до педагогічної діяльності, що у свою чергу потребує підвищення ефективності навчання фахівців з фізичної культури і спорту, розробки алгоритму продуктивного вирішення задач професійної підготовки. На сьогодні важливою проблемою закладів вищої освіти є пошук шляхів, що сприяють формуванню системи цінностей, професійно-значущих якостей педагогів, які володіють ініціативністю, самостійністю, мобільністю, готовністю до постійного професійного розвитку й самовдосконалення. У процесі професійної підготовки необхідно не лише виявляти рівень особистісно-індивідуальних особливостей студентів, а й корегувати їх. Професійний розвиток студентів у

освітньому середовищі закладів вищої освіти підсилюється продуманим переведенням одержаних психолого-педагогічних знань на рівень практичних фізкультурно-педагогічних умінь і навичок. Без певного рівня розвитку морально-психологічної готовності неможливо досягти якісних змін в професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури, забезпечити творче виконання ним своїх професійних функцій і обов'язків.

Фатальчук, С., Гарань, Н., Терганов О. (2023). Теоретико-методичний аспект фахової підготовки майбутніх педагогів вищої школи до тьюторської діяльності. *Гуманізація навчально-виховного процесу*, 2(104), 52-62.

[https://doi.org/10.31865/2077-1827.2\(104\)2023.292299](https://doi.org/10.31865/2077-1827.2(104)2023.292299)

У статті розкрито особливості фахової підготовки майбутніх педагогів вищої школи до тьюторської діяльності. З'ясовано зміст базових понять дослідження та здійснено теоретичне обґрунтування їх сутнісних характеристик. Важливою складовою фахової діяльності педагога вищої школи є розвинені тьюторські компетентності, які включають у себе сформовані здатності та вміння. здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії на різних рівнях зі здобувачами і колегами; здатність до розроблення, формування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача; здатність сприяти здобувачеві у виявленні власних потреб щодо формування фахових компетентностей; здатність виявити і правильно реалізувати запити здобувача на основі аналізу його освітніх і особистісних цілей до саморозвитку, самовдосконалення і самоосвіти; здатність допомогти здобувачеві виявляти та використовувати різноманітні освітні ресурси для задоволення професійних та індивідуальних потреб.

Федорчук, В., Федорчук, І. (2022). Здоров'язберезувальні технології у підготовці майбутніх педагогів. Сучасні інформаційні технології та

інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми, 63, 203-212.

<https://doi.org/10.31652/2412-1142-2022-63-203-212>

Стаття присвячена актуальній темі, яка стосується здоров'язбережувальних технологій у підготовці майбутніх педагогів. Охарактеризовано види освітніх здоров'язбережувальних технологій, серед яких: організаційно-педагогічні, навчально-виховні, психолого-педагогічні. Надалі саме психолого-педагогічним технологіям у статті приділяється найбільше уваги. Подано результати проведеного дослідження, які свідчать, що здобувачі освіти надають перевагу інтерактивним технологіям як ефективним способам організації освітнього процесу в закладі сучасної освіти. Описано види інтерактивних технологій, їх переваги як засобу, який дозволяє організувати освітній процес максимально комфортним для його учасників та їхнього психологічного стану. Запропоновано приклади можливого використання різних видів інтерактивних технологій на заняттях педагогічних дисциплін. Зазначено, що подальші дослідження даної проблеми мають бути спрямовані на теоретичне вивчення, практичну розробку та впровадження інших освітніх технологій, які мають потенціал здоров'язбережувальних та будуть створювати психологічно комфортні умови для практичної підготовки майбутніх педагогів.

Чередник, Л. (2021). Педагогічні умови формування у майбутніх учителів готовності до толерантного виховання молодших школярів. *Професійна педагогіка*, 22, 49-57.

<https://doi.org/10.32835/2707-3092.2021.22.49-57> ·

Актуальність статті полягає у необхідності визначення педагогічних умов формування у майбутніх учителів готовності до толерантного виховання молодших школярів; обумовлена процесами глобалізації, євроінтеграції та

реформування сучасної початкової школи, які окреслюють рамки освітнього простору, побудованого на утвердженні людини як найбільшої соціальної цінності, засадах гуманізму, дитиноцентризму та толерантності, й вимагають від педагога готовності до діалогу шляхом встановлення з молодшими школярами відносин довіри, співпраці, компромісу, радості, товариськості, емпатії та психологічного комфорту. На основі аналізу психолого-педагогічних напрацювань з порушеної проблеми виокремлено педагогічні умови формування у майбутніх учителів готовності до толерантного виховання молодших школярів, а саме: педагогічний консенсус щодо орієнтації на толерантне виховання, відображення у змісті професійної підготовки основних засад толерантного виховання, упровадження контекстного навчання та квазіпрофесійних ситуацій. Обґрунтовані педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до толерантного виховання молодших школярів розуміються як сукупність сприятливих факторів, що забезпечує ефективну реалізацію моделі формування у майбутніх учителів готовності до толерантного виховання молодших школярів.

Черніков, Ю. (2020). Диджиталізація освітнього процесу як якісна характеристика індивідуалізації професійної підготовки майбутнього вчителя іноземних мов. *Astraea*, 1, 48-63.

<https://doi.org/10.34142/astraea.2020.1.1.03>

Це дослідження проводилось з метою визначення, окреслення основних характеристик, удосконалення психолого-педагогічної основи понять «індивідуалізація», «індивідуалізація професійної підготовки», «диджиталізація», «диджиталізація вивчення іноземних мов» у вищих навчальних закладах. Проаналізовано провідну роль та концептуальний вплив цифрового напрямку освіти на підготовку майбутніх висококваліфікованих фахівців у галузі педагогічної освіти. «Індивідуалізація професійної підготовки

майбутнього вчителя іноземної мови» визначена як складна, багатовимірна, багатокомпонентна та багаторівнева концепція, яка розглядається з позицій освітньої тріади: педагогіка, психологія та іноземна мова. Вона характеризується спеціально створеним середовищем з відповідними умовами і базується на конкретних підходах.

Шапран, О., Сідіропуло, К. (2021). Професійна підготовка майбутніх викладачів вищої школи з використанням технологій партнерства. Наукові записки, 150, 179-188.

<https://doi.org/10.31392/nz-npu-150.2021.18>

У статті розглянуто сутність педагогіки партнерства як форми співпраці, співдружності, співтворчості, консолідованого управління; принципу взаєморозуміння; стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях. Визначено особливості партнерства у психолого-педагогічному контексті. Доведено, що дефініція “партнерство” як взаємозв’язок викладачів і студентів, пов’язана із їх самовизначенням у спільній навчальній діяльності, усвідомленням власної самоцінності; педагогічний діалог, комфортність і вміння рефлексії характеризують партнерство як сучасну технологію, що регулює вчинки людей у досягненні спільної мети в певній групі. Охарактеризовано основні технології партнерства у закладах вищої освіти; окреслено стадії реалізації технології партнерства у процесі професійної підготовки майбутніх викладачів у вищій школі.

Шевченко, О. (2021). Інноваційні технології формування професійної культури майбутніх учителів спортивно-хореографічних дисциплін. Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки, 2, 158-162.

<https://doi.org/10.26661/2522-4360-2021-2-25>

У статті обґрунтовуються шляхи формування професійної культури в майбутніх учителів спортивно-хореографічних дисциплін інноваційними засобами фізичної культури, спорту і мистецтва. З'ясовано, що студенти під час навчання в закладі загальної середньої освіти повинні долучатися до процесу формування професійної культури на усвідомленому рівні, а потім вдосконалювати її для досягнення більш високих результатів у професійній діяльності. Доведено, що провадження інноваційних технологій у сучасну освіту суттєво прискорює передавання знань і накопиченого технологічного та соціального досвіду людства не тільки від покоління до покоління, а й від однієї людини до іншої. Доведено, що розробка нових науково-методичних засад у галузі вищої хореографічної освіти належить до актуальних проблем загальної естетичної культури та вимагає подальшої розробки та удосконалення теоретичного курсу з опанування студентами психолого-педагогічних компонентів в освітній діяльності.

Шевчук, Л., Солопко, І. (2022). Готовність до професійної діяльності майбутнього учителя математики засобами цифрових технологій, як складова професійної діяльності. *Scientia et societas*, 2, 25-33.

<https://doi.org/10.31470/2786-6327/2022/2/25-33>

У статті готовність до професійної діяльності майбутніх учителів математики, що формується засобами цифрових технологій у процесі навчання у закладах вищої освіти, розглядається, як результат спеціально організованої неперервної професійної підготовки студентів. Доведено, що поняття готовності вчителя математики має виражений системний характер, відображено взаємозв'язок між поняттями «професійна компетентність» та «готовність до професійної діяльності». Наведено взаємозв'язок між компетентнісними засадами професійної діяльності педагога та рівнем його готовності до професійної діяльності. Проаналізовано зміст поняття

«готовність до професійної діяльності». Виокремлено сукупність базових показників компонентів готовності до професійної діяльності. Розкрито аспекти підготовки вчителя математики до педагогічної діяльності в умовах цифровізації освіти, одним із яких є цілеспрямоване формування у студентів уміння визначати цілі і завдання оптимального використання засобів цифрових технологій в навчально-виховному процесі.

Шовкопляс, О., Малишевська, В. (2020). Практичні аспекти використання STEM -проєктів у процесі підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти до професійної діяльності. *Освітні обрії*, 2, 141-146.

<https://doi.org/10.15330/obrii.51.2.141-146>

У статті проаналізовано питання підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти до професійної діяльності, використання сучасних технологій навчання, зокрема, запровадження елементів STEM-освіти в закладах вищої освіти. Досліджено запровадження такої інноваційної технології навчання сприяє зацікавленню студентів до навчання, формуванню у них ключових професійних компетентностей. Виокремлено основні проблеми запровадження STEM-проєктів в освітній процес підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти: підготовка компетентних педагогів і забезпечення їх засобами та обладнанням STEM-освіти; акцентовано увагу на використанні STEM-проєктів у межах виконання курсових і магістерських робіт, що допоможе творчому розвитку студентів, готуватиме їх до вирішення проблемних ситуацій у повсякденному житті та майбутній професійній діяльності.

Шурин, О. (2021). Реалізація особистісного орієнтованого підходу у професійній підготовці майбутнього вчителя. *Збірник наукових праць*

Рівненського державного гуманітарного університету «Інноватика у вихованні», 13, 196-202.

<https://doi.org/10.35619/iuu.v2i13.361>

У статті розкрито основні аспекти реалізації особистісно орієнтованого підходу у професійній підготовці майбутнього вчителя. Проаналізовано поняття особистісно орієнтованого підходу та близьких за змістом понять, зокрема: особистісно орієнтованого навчання, особистісно орієнтованої взаємодії, особистісно орієнтованої освіти. Розтлумачено особистісно орієнтований підхід, як найважливіший психолого-педагогічний принцип, що передбачає врахування своєрідності та індивідуальності особистості майбутнього вчителя; створення умов для самопізнання, самореалізації та саморозвитку особистості студента; систему відносин, за якою кожен студент відчуває себе особистістю і відчуває увагу педагога особисто до нього; спрямування навчально-виховного процесу на кожную окрему особистість з визнанням її унікальності. Сформульовано головну мету особистісно орієнтованого підходу, яка полягає в розвитку мислення майбутніх учителів, їх творчого потенціалу, гармонійному формуванні і всебічному розвитку їх особистості, розкритті неповторної індивідуальності.

Ятценко, С. (2019). Навчальний діалог у професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи. *Освітні обрії*, 2, 83-87.

<https://doi.org/10.15330/obrii.49.2.83-87>

У статті висвітлено теоретико-методичні аспекти використання навчального діалогу у професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи в руслі суспільних викликів щодо реформування освіти України. Обґрунтовано думку про необхідність оновлення змісту освіти у вищій школі, що забезпечить ефективність підготовки майбутніх фахівців до активної комунікації у вирішенні освітніх цілей та збагачення їх уміннями, необхідними

для продуктивної організації діалогічного навчання в початковій школі. Окреслено роль інформаційного обміну у формі мовлення не тільки для збагачення учасників навчального діалогу новими знаннями, а й регулювання міжособистісних відносини. Доведено важливість навчального діалогу у процесі взаємодії суб'єктів освітнього процесу на засадах гуманності, свободи думки, толерантності, відвертості, що реалізує принципи педагогіки партнерства та уможлиблює підвищення якості надання освітніх послуг здобувачам загальної середньої освіти. Наголошено на необхідності дотримання правил ведення діалогу та мовної поведінки комунікантів, зокрема вміння у логічній послідовності аргументовано відстоювати власну позицію, адекватно використовувати вербальні та невербальні засоби спілкування, розуміти, чути та слухати співрозмовника, виявляти толерантність до думок партнера тощо